

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సామాన్య విజ్ఞానము

(రైతుల సేవ)

ప్రాముఖ్య

ఎయిసను దాటుట.

లండన్, అక్టోబరు 19:—గత రాత్రి పరామలు ఇట్లు తెలిపిరి:—అండీగ్ని అటవినుండి పడవకు దళము నుర్రు నేటిముదయము ఓయిజుకు పడమరగ మట్టడి పల్లి విజయమును బడసినది. అండీగ్ని అటవీ ప్రజలనున్న మెన్టీపురలు గ్రామమును మరల వశపరచుకొనెను. ఇందులో తూర్పు సరిహద్దులు మాస్వాధీనముగా నున్నయవి. పరిశీతులు కష్టతరముగ నున్నను వారు ఈ ప్రదేశమున 5 కిలోమీటరులు ముందుకేగినారు. హాస్టిను, గ్రాండువర్గ నాయకులు సహద్దులను జేరినారు. గ్రోగిను, ఎయిసజువల్లి, హార్టీవల్లి గ్రామములను శత్రువులెంత తీవ్రముగ నిరోధించుచున్నన వశపరచుకొనిరి. దక్షిణమున జేగుసేనులు ఓయిజు, గైరీసనులు శత్రువులను వెన్నంటుచునే యున్నవి. గైరీ-తెన్-మెడయర్లు, టల్లేముగను 40 పోలీస్ సరిహద్దులను, నోవోవీ క్యాపిలుకు త్రరముగను ముందుకేగినారు. రెండుదులు కలియబోతుంటే 8 కిలోమీటరుల దూరములో నున్న పదిగ్రామమును ఆక్రమించుకొన్నారని. ఇంతవరకు 15 వందలయిది ముప్పై చిక్కినట్లు తెల్పబడినది. వాడెయిరును కిక్కినట్లును 5 కిలోమీటరుల దూరమున ఎయిసను దాటినాము. నాండీ గ్రామమునకు తూర్పుగ నున్న కొండలయందు ప్రవేశించినారను. బలకరముగ పోలులు విశేషముగ మావశమైరి. వందలకొలది బండిలుగూడ మావేశమైరి. తూర్పున ఓలిజిలీ గ్రాండుప్రీ నడుమనున్న అటవీప్రదేశమున ముందుకేగినారు.

శత్రువులు వెనుకకు మరల్చబడుట

లండన్, అక్టోబరు 19:—పరామలు ఇట్లు తెలుపుచున్నారు. రాత్రి ఓయిజుకు పడమరభాగమున శత్రువులు కరుణానములను నిలబెట్టుకొనుటకు ఎంతయు ప్రయత్నించిరి కాని వ్యర్థమైరి. మా ప్రధమదళము శత్రువులను వెనుకకు బారదోలి జయకరముగ ముందుకేగెను. హాబిల్లీ కు త్రరముగ నున్న అండీగ్ని అటవికి తూర్పునుండి కాల్యను ప్రస్తుతము చేరినారు. హ్యూస్టిను, తూపిగ్ని, నోయిరులు మా స్వాధీనములో నున్నది. కాల్యచేయున్న స్థలములకుడ చాల వరకు మా స్వాధీనములోనే యున్నవి. అక్టోబరు 12 తేదీని ఇచట యుద్ధము ప్రారంభమైనది. అప్పటినుండియు 8 వేల మంది శత్రువులు, 20 ఫిరంగులు, మరఫిరంగులు ముఖ్యమగు రణసానుగ్రియు, ఒకమందుగులడు సానుగ్రిబండియు పూర్తిగ మాస్వాధీనమయ్యెను. ఎయిసంగమున ఎట్టిగ్ని కిపడమరగనున్న ఎయిసకాల్య నడుమనున్న శత్రువులను బారదోలినారు. అంట్లీ-లీ-హటను బట్టుకొన్నారను. కొంతవంది శత్రువులను గూడ చెలగొంటిమి.

స్లాండ్పులో నిరోధము లేకుండుట.

లండన్, అక్టోబరు 18:—స్లాండ్పులోనిరోధమేలేదు. పురోగమము బాగుగా జరుగుచున్నది. బ్రిటిషు 2.4 నేలు పురోగమము సూపుచున్నది. అంగ్లపరామ నేలు లీకేటు వై కరిగిన శత్రువులకు తొందరకలుగును అపుడు వారు పలాయనము కావలసివచ్చును. అందువలననే జనరలు రాలిన్సు క్రింద ఆమెకా బ్రిటిషు సేనలకు నిరోధముప్రబలముగా కలిగినది. శత్రువుల నిరోధముదృష్టముగ గుండెను పురోగమము జరుగుచున్నది. క్వెసనేకు పడమటనున్న యిరువదారిని మా వజ్రాతులు వశపరచుకొనిరి. క్వెసనేగూడ స్వాధీన మైనది.

తెల్లియను సేన.

జ్ఞాంకనుబద్ధులు తెల్లియను లాక్రమించిరి. పరామవారు ధీతలు నాక్రమించి 2000 గజములు పురోగమమును సరిపెరి. బ్రిటిషు సైన్యదళము టోగ్గోను సమీపముననున్న మోస రెనునుజేరెను. దోవాయికి తూర్పున మేము టోగ్గోయి వెలన్ గ్నిసెనులకు కేగితిమి. లాగ్గోకు కేర్రపులు తిరోగమము సూపుచున్నాము. బ్రూజెను కోట్టరాయిలకు మధ్య శత్రువులు పోరుచున్నారు.

ఎక్కు వశపగుట.

మిక్రిమండలి సేన ఎక్కువచేరెను. 6000 మందిజర్మనులు సరిహద్దుదగ్గ నిరోధించుటెరి.

జర్మనులు కేరీని నాశనము చేయుట.

18వ తేదీని జర్మనులు కేరీపైని పెద్ద ఫిరంగులను బదలెరి. మంచివీళ్ళ కొరాయిల యంత్రములను విద్యుద్దీపముల ముంత్రలను నాశనముచేసి ఉపకరణముల నన్నిటిని తీసికొని పోయిరి. శ్రీలును యువకులును వైద్యపరీక్షకు లోనుగావలె ననియు వైద్యుల ఆరోగ్యసంరక్షణమున కది అవసరమనియు వారు శ్రీలకు మానభంగముగావించిరి బాంకీలోని పుల్లిముల నన్నిటిని మారించిరి. ఇట్లుగాను నంతయునుచేచుకొనిరి.

బ్రిటిషు సైన్యానికులపోరు

లండన్, అక్టోబరు 19:—నార్తా ప్రచారక సంఘము వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—18వ తేదీని మెటుజుస్వాస్థ్యములను పోరులను ఇండిపెండెంటు వైమానిక దళము పూర్తిగాను ముట్టడించిది. ఇనుపదారల కర్మాగారముల యందును, ఇనుపదారులయందును ముంబలు కాన్పించినవి. మా నిమానులన్నియు తిగి వచ్చినవి. 18-19 తేదీ రాత్రులయందు హాస్టిలోను యనుదారులను ముట్టడించివారము. నాతావరణము కొంచెం బాంబులకపోవుటచేసి ఫలితములు తెలియలేదు. మాకు స్వేచ్ఛ తెలియు కలుగలేదు.

శత్రుముట్టడులు ప్రతిహత మగుట

లండన్, అక్టోబరు 19:—గత రాత్రి ఆమెరికనులు ఇట్లు ప్రకటించిరి:—మూర్ఖజుకు పడమరగ మేము ముందు కేగినారము. స్వాధీనిల్లిన బట్టుకొన్నారము. బోయిను-డి-లాజెను ఉత్తరభాగమున ప్రవేశించినారము. గ్రాండుప్రీకి పడమరగ నున్న టూల్బాపొలమును పోరసమరాంతరమున బట్టుకొన్నారము. మూర్ఖజుకు తూర్పునబోయి నుగ్రాండ్ మంటూస్ లో మా స్థానమునుండి పోరదోలుటకు శత్రువులు క్రొత్త యత్నములను గావించిరి. కాని వారి యత్నము ఫలితపాతమయ్యెను. లీ-క్యాటూకు దక్షిణముగ ఆమెరికనులు బ్రిటిషు వారితో పోరి గురువారమునాడు రెండుమైళ్ళలో చొరబడిరి. మోలెయిక్-సెంటు-మూర్ఖజునది, లారీ-డి-నైజుకు దొమ్మి జేసి 2500 వందల బండిలగు గొనిరి.

బెల్లియనుల పురోగమము.

లండన్, అక్టోబరు 19:—గత రాత్రి బెల్లియనులు ఇట్లు ప్రకటించిరి:—బ్రిటిషు, బెల్లియనులు మరల కేరీయందయును ముందుకేగుటకు ప్రారంభించిరి. అప్రెండు—బ్రిడెక్ బర్ల ఎట్టిలిగెను—వార్సెన్సేరి సెంటు అప్రి—సెంటు మైకెలు సాధారణ పంక్తిని బెల్లియనులు చేరిరి. తూర్పున నిరోధము ప్రబలముగనుండెడి. ఇచట బావాబాహినియద్ధము జరుగుట వలన ఇట్టి నిరోధమునకు కారణమాయెను. డిస్టింపు, రింజిలికు తూర్పు సరిహద్దులను జేరినాము. మాట్టూ ఎట్టిని బట్టుకొన్నారము. 1½ కిలోమీటరులు ముందు కేగినారు. నేను 200 మందిని బండిలగు గొంటిమి. బ్రూజెను ముఖ్యమ పోవుచు మా ఆర్మీకదళములు 300 మందిని బండిలగు గొనినవి.

శత్రువుల బలాత్కారపు తిరోగమము.

లండన్, అక్టోబరు 19:—గత రాత్రి బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించిరి:—బోవాయిను, లీక్యాటూనును బ్రిటిషు ఆమెరికనులు ముట్టడిసి గల్పించుచున్నారను. పరామలు వీరికి తోడ్పడిరి. మంచిలాభమును బడసిరి. శత్రువులు ప్రబల నిరోధమును జూపినను వారి వశమైనస్థానములనుండి వారిని బారదోలినారు. వాసిగ్ని, రిబోన్లీలు మావశమైనవి. బాజూబాలో ప్రవేశించినారు. ఇచట యుద్ధము జరుగుచునే యున్నది. ఈయుద్ధములయందు 1200 మందిని బట్టుకొన్నారము. నెస్సీకాల్య, లీకునుకు శత్రువులు బలాత్కారముగ క్రోగ్గోనమును గావించుచునేయున్నారు. శత్రువులు ఎదుర్కొని పోరుచున్న మేము 5 మైళ్ళు ముందుకేగినారము. హ్యూసేనాని ప్రధమవైద్యమును దోయిని పూర్తిగ వశపరచుకొనెను. ఈరంగమున తూర్పున ముందుకేగినది. రెస్ట్రీ-ఎక్-ఆస్టి-పెంటు-మాస్టి జెర్నీ (వెటిక్-సంబంగిక్ ఆన్సు-పంక్తిని చేరినారము. ఆస్టిక్ ఉత్తరముగ పూచురుసేనాని తనవైద్యములతో రోబెయిక్కు, టూగ్గోయింగుకు తూర్పుగ పోయిరి.

మొండి ముదము.

లండన్, అక్టోబరు 18:—పరామ శివరములనుండి రూటరు విలేఖకు డిట్లు తెలుపుచున్నాడు:—అండీగ్ని అటవికిని, సెంటుగోయెను అడవికిని నడుమ కేరీవజామున పరామలు మరల ముట్టడించిరి. మిసోఎత్తు పట్టుకొనిరి. 300 మంది గూడ బండిలగు దొరకిరి. వోజియర్లు, గ్రాండుప్రీనడుమ గోరాను సేనాని వూడ మరలముట్టడిపల్చినాడు. ఉత్తరముగ జర్మనులు మమ్ము ఎయిసు కాల్యను దాటవంద చేయుటకై అతిమొండిగ పోరుచున్నాడు.

అమెరికనుల సామయము.

లండన్, అక్టోబరు 18:—అమెరికను బిటిషువారుండి రూటరు విలేఖకు డిట్లు తెలుపుచున్నాడు:—అమెరికను ప్రాంతములను 19 జర్మను పటాలములుగల్గు. సెప్టెంబరు 26వ తేదీ కంటే ఇపుడు 15 ఎక్కువగ నున్నది. బాటిడి-చాటిలక్ సామయ అమెరికనులు భద్రముగ కాపాడుకొని యున్నారు. ఈ ప్రదేశమునుండి జర్మనులను చీకానవదలబడును.

జలవిరోధము

లండన్, అక్టోబరు 19:—బ్రిటిషువారిట్లు తెలుపుచున్నారు:—బ్రూజెను-క్యాటూపు-వింగిన్ని ధీమీడుపురూ చీకేపంక్తిగగర నిరోధముమొండికనుడెను. డిప్టక్యాంపు డిప్టూ)వీడికి తూర్పున నిరోధమును ప్రతిహత మొక్కివారము. బ్రూజెనుకు వైరుతిగ బెల్లియను ముందు కేగిరి. ఆనేకవోట్ల బ్రూజెను ఆప్రెండు కాల్యను దాటికొత్తరముఖముగ సేగుచు డిప్టక్యాంపును ఆక్రమించుకొనిరి. బ్రూజెను సమీపించిరి. రెండవ బ్రిటిషు వైద్యము లినుకుదక్షిణముగ తనస్థానమును బలపరుచుకొనెను. కోట్గోయి-మాస్ట్రుక్-యిరువదారిని ఆనేక వోట్ల దాటినారు. మధ్యాహ్నము బ్రిటిషువారు రోబెయిక్కు టూగ్గోయింగును ఆక్రమించుకొనిరి.

పురోగమము.

లండన్, అక్టోబరు 19:—బోవాయిను ఈకాన్యముగ ముందుకేగినారు. క్యాన్సోఫెనుగ్రామమున వశపరచుకొంటిమి. క్యాజాయెలను పూర్తిగ బట్టుకొంటిమి. నెస్సీకాల్యకు త్రరముగ ముందుకు బోవుచునే యున్నారము. ఎయిర్వీకోర్లు, పికెకోకోర్లునుండి జర్మనులను బారదోలినారు. వ్రెను క్యాటిలెటుకు తూర్పుగనున్న శత్రువులకు కలుసుకొనుచున్నారము. ఉత్తరమున సెయిగిను, చెరింగునుమనున్న మార్గొనదిని దాటినారు. చెరింగును సమీపించుచున్నారము.

జీబ్రూజి సందర్శనము.

లండన్, అక్టోబరు 18:—బెల్లియను తీరమున లోపలి భాగములపై బ్రిటిషుయద్ధ కాళు 14వ తేదీని పెల్లులను కుంపించెనని వార్తాప్రచారక సంఘమువారు తెలిపిరి. ఇచట శత్రుత్తరము రావందున శత్రువు తీవ్రదళమునుండి బోయిరిని యూహించుచున్నారు. పిదప ఆ నేర్వకాగము బజులిడిన బ్రిటిషు నాకలవై తీరమునుండి అన్నింకముల పెల్లులు వరిసెను. కాని వచ్చుచుకలుగలేదు. సముద్ర తీరమున పోవు మోటారు పడవలు ప్రయత్నుపొయ్యెను, బ్రుసెల్సును టూర్పిదో జేయుటకు జీబ్రూజిని సందర్శించెడి. వీరికి సమానములు తోడ్పడు చుండెను. ఉపద్రవముగ బాంబులను బరపినది. బ్రుసెల్సువై బాంబులు వెనుకభాగమున పడెనవి. వెనుక భాగమున బ్రుసెల్సును టూర్పిదో మోటారు పడవలు కొట్టినవి.

బెల్లియము సేన.

లండన్, అక్టోబరు 20:—4వ తేదీని మాసేన శత్రువులను తరిమి జీబ్రూజి బ్రూజెనుల నాక్రమించి బ్రూజెను ఘంటు కాలువను దాటి ఎలితెరివంకకు పోయెను.

అమెరికా సేన.

27-30 అమెరికా దళములు గత 8 వారములలో మిక్రిమండలి నేత్రోకలసిపోరి 2వ తేదీని సొండెనుబర్ల పంక్తిని చీల్చుటతో తోడ్పడెను. బెల్లియను వార్తాయిల నాక్రమించి చాలవందిని పట్టుకొనెనని మార్షలు హేగుగారు తెలిపిరి. సొంబరు ఓయిజి కాలవకు ఆమెరికా సేన చేరెను.

విమానములు.

8 శత్రువిమానములు స్వేచ్ఛమెనవి. రెండు బ్రిటిషువిమానములు కవబడలేదు. రాత్రి మానిసానమును 8 క్లిటన్నుల బాంబులను వదిలి అన్నియును వచ్చిచేరెను. 25 విమాన యుద్ధములు 19వ తేదీని జరిగినవి 17 శత్రువిమానములు స్వేచ్ఛమెనవి.

రాజస్థాన సేన.

రాజస్థాన సేన 5-8 మైళ్ళముండున కేగిన శత్రువులచట ప్రబలముగా నెదిరించిరి. శత్రువులను పూర్తిగా మానేసిన పార దోలెను. చాల గ్రామములను 5000 మంది చాలభిరంగులను పట్టుకొంటిమి. సాల్వయరు నాక్రమించితిమి. శత్రువులు క్యాంప్రే సావాయిదారి వంశపూరియిరి మేము దెసెను, ఎస్కాండ్లను సామెథులను చేరితిమి. పడమటను మెర్సి నెను మానశమయ్యెను. గత 10 రోజులలోను 18 మైళ్ళ పురోగమము సలిపిచాల మందలమందిని పట్టుకొంటిమి బ్రిటిషువారు తెలిపిరి.

పరాను సేన

ఓయిజీరంగమున శత్రువులను పూర్తిగా తరిమితిమి. రిచిమాంటు విల్లెస్స లీనెట్లను మావశమయ్యెను. సెరిరంగ మున నాండిట్లంగు నాక్రమించితిమి. 1200 మీటరులు పురోగమము సలిపి 1000 మందిని పట్టుకొంటిమి. మన శరాసు వారు తెలిపిరి.

పరానుల నూతనయవస్కందనము.

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—పరాను శివరమునుండి యాటరులెళ్ళుట డిట్టు గతరాత్రి తిరిగివచ్చెను. ఉత్తర భాగముండున్న రాజ్ కో సేనలలో గలనీ డెలివీసేనాని ఓయిజు పంక్తిదగ్గర నేటియొడము ముట్టడిసల్పెను తృప్తి కరమగు ఫలితములు చేకూరుచున్నయవి.

ఆంగ్లోపరానుల యవస్కందనము.

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—పరాను శివరములనుండి యాటరులెళ్ళుట డిట్టు తెల్పుచున్నాడు. శత్రు రణరంగమును ఓయిజు రీథెలనదును మీర్చున వియికోలీతోను జర్మనీతోను కలుపుచున్న యిసుపదార్జివై రాల్స్ గజ్, డెలివీసేనానులు ముం దుకేగుచున్నాడు. ఏనిసీఅటవినదును ఓయిజీ-స్కాంబరు నీటి స్థానమునలోగాని 12 మైళ్ళదగ్గర డెలివీసేనాని ముట్టడించెను. లాయెన-వాసిగ్నీ వార్షును యిసుపదార్జిమీద నున్న వాడెక్ కోర్టునకును, డెలివీసేనాని వామభాగమునకును 2 మైళ్ళ లాపు దూరము గలదు. జర్మనులు రణరంగమందంతటను ఆతిమొండిగ నిరోధించుచున్నారు.

లండన్, ఆక్టోబరు 20:—గతరాత్రి బ్రిటిషు బైల్డియ నులు ఇట్టు ప్రకటించిరి:—బైల్డియనులు జీబ్రాజీ, హెస్టును ఆక్రమించుకొనిరి. జీబ్రాజీను దొమ్మిజేసిరి. ఇతరవోట్ల బ్రూ జెను-గెంటికాల్వసు దాటి వీరివామభాగముండున్న వైన్యములు వచ్చి సరిహద్దులను కేరినవి. బ్రూజెను, గెంటునదును నున్న ఎయిలికును దక్షిణభాగముం దున్న వైన్యములు చేరినవి. ఉన్నత ప్రదేశముండున్న ధుట్టు పరానులు పట్టుకొనిరి. లిను కుపోకుండగ నూ మార్గమును అరికట్టుటకై శత్రువులు ప్రబ లనిరోధమును జూపినను పరానులు మాల్దీరింకాటు వీలినుబీకిని చేరిరి. రెండవ బ్రిటిషు వైన్యము కోల్పోనుదాటి, దీనికి తూర్పు గ ఆరుకల్మీటరులు, ముందుకేగినది. దక్షిణమున కూర్చో- తున్నారెన్నాను చేరిరి. శత్రువులు రాకపోకల సౌకర్యములనుబ్రి టిని నాకొమొండ్లను పెట్టారకు ముందుకేగిరి. స్టాండర్డు తీర మంతయు శత్రురాజ్యాధిమైనది. పడమట స్టాండర్డుగూడ పూర్తిగ శత్రుబలహీనమై యున్నయవి.

అమెరికా

జర్మనులసాత్తును అమెరికావా రాక్రమించుట.

వాషింగ్టను, ఆక్టోబరు 18:—జర్మనులసాత్తును అమెరి కావా రాక్రమించిన ప్రతిక్రియను సలిపెదనని జర్మను దొర తనమువారు ప్రాసిన లేఖను స్విట్జర్లండు రాయదారి అమెరికా వారి కందజేసెను.

అమెరికా సేనారక్షకకాసనము.

50 లక్షల సేనను ఏర్పరచుటకు 6 బిలియను డోలరులను వ్యయపరుచుటకు ఏర్పరచేబీపుసభవా రనుచుతిండిరి. బైల్డి యనులో కాపాడబడిన ప్రజలసంరక్షణమునకు ఆంగ్ల సేనల నిలువసామానులలోనుండి 2 కోట్లచుండికి సరిపడు నానారము ను తీసికొనుట కనుమతి యియ్యబడినది.

హాలెండుకుబొగ్గు.

హేగు, ఆక్టోబరు 18:—జర్మనీకి హాలెండువారు ఆహార పదార్థములను పంపని పద్ధతిని నెలకు లక్షలన్నల బొగ్గు వంతున ఒకవత్సరమువరకు పంపెదమని అమెరికావారు వాగ్దా నము చేసిరి.

స్పెయిను

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—స్పెయిను శత్రువునుండి మరి యితరస్థానములకు తమంతర్గతములు తక్షణము పోవలయునని ఆజ్ఞాపించినార మన జర్మను ప్రభుత్వమువారు స్పెయినువారికి తెలియజేసిరి.

జర్మను

సంధిప్రయత్నములు.

జర్మనుల ప్రత్యుత్తరము. ఆమెప్టరుడం, ఆక్టోబరు 18:—జర్మనులు ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారికి జేరింపే సమాధానమును పంపజాలరు దొరతన మువారును పార్లమెంటు రెండుసభలవారును సేనానులును చాల చర్చింపవలసియున్నది. విల్సనుగారిలేఖ ఆకాభంగమును కలిగించినదని కోల్లెన్స్వీవాల్యును జయిటుంగుప్రతిక ప్రాసినది.

ప్రత్యుత్తరమును చర్చించుట

18-వ తేదీ రాత్రి దొరతనమువారు చర్చించిరి. 19-వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారికి ప్రత్యుత్తర మును పంపెదరని తెలియుచున్నది.

జర్మనుల తికలు.

జర్మనులు మరికొంత చర్చ జరుగవలెనని విల్సనుగారికి ప్రాసెదరు. శత్రువుల అభిప్రాయములను విల్సనుగారు స్పష్ట ముగ తెలుపరేని జర్మనులు నిర్ణయముగ లొంగిపోయినట్లుగు ను. అది సమచితము గాదు.

డెన్మార్కువారు.

జర్మనులు ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి 14 వరకుల వంగీక రించుటచే జేరుల డెన్మార్కును సంయోజనమును డెన్మార్కు ప్రతికలన్నియును కోరుచున్నవి.

జర్మనురిచిస్థాగు

లండన్, ఆక్టోబరు 19:—ఈనెల 22-వ తేదీని రిచి స్థాగు సభ జరుగును.

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—అభిప్రాయభేదములచే విల్స నుగారి కీయవలసిన ప్రత్యుత్తరము ఆలస్యమాయెనని బెర్లిను నుండి సమాచారము వచ్చింది. తమవై మోపబడిన కారిత్యము లతన, క్రొత్తములకును జర్మనులు ఖండించుచు ప్రత్యుత్త రము నీయటకు ఉత్సాహము యున్నట్లు లోచుచున్నది. తమ వ క మనకు భంగము కల్పించినందులకును, తమ రాకపోకల ను నిర్బంధించుటచేతను సముద్రమున నంతకు చుట్టుముట్టి అహారపదార్థములు తమకు చేరకుండగ చేసినందునకు తాము అరగ్రహములను ప్రయోగించినందులకు సమర్థించుకొను ము గ్గును. తమ భావిదేశకు నవ్వకరమగు సుధి నెన్నడును జర్మ నులు అంగీకరించగ.

జర్మనుల ప్రత్యుత్తరము.

ఆమెప్టరుడం, ఆక్టోబరు 20:—నిన్న సాయంకాలము నకు ప్రత్యుత్తరమును జర్మనులు బెర్లినులోని స్విట్జర్లండు మం త్రికిచ్చిరి. సంధి కుదురుటకు తాత్కాలికముగ నంగీకారము సంపాదమును నిలిపెదమని తెలిపిన తెలియుచున్నది.

ఆస్ట్రీయా.

ఆస్ట్రీయాలో రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము.

ఆమెప్టరుడం, ఆక్టోబరు 18:—రాష్ట్రీయ స్వపరిపాల నవిషయమును చక్రవర్తి సేను ప్రకటించును. జేతమును జర్మ ను, ఆస్ట్రీయా, జపు, దక్షిణస్లావు పుక్రేసియను, ఆను నాలుగు రాష్ట్రములుగ వొంగించెదరు. ఒక్కొక్క రాష్ట్రమునకును ప్ర త్యేక పార్లమెంటు సభలుండును. ఆసభలు ప్రధానసభలకు ప్రతినిధులను పంపును.

చక్రవర్తి ప్రకటనము.

ప్రతిరాష్ట్రమునకును ప్రత్యేక ప్రభుత్వముండును. రా ష్రములు బాలిప్రయుక్త రాష్ట్రములు. ఆస్ట్రీయాలోనిసా లండును పోలండు రాష్ట్రమునకు చేర్చు విషయ మిపుడాలో చింపబడదు. బ్రీస్టీట్లబ్రా ప్రాంతజేతమును ఆపట్టామును ప్రత్యే క రాష్ట్రమగును. ఆ వివరము లిపుడు తెలుపబడలేదు. ఇటలీ వారితో రాయబారముల కవకాశము కలదు. హంగరీరాజ్యము నకు చేరిన జేతములకీయుత్తరువు సంబంధించు. యుద్ధానంత రము దేశీయులందరును సామ్రాజ్య పునర్నిర్మాణమునందు తో డ్పడవలెను. కానననిర్మాణము పూర్తికాగనే ప్రస్తుత మున్న ఏర్పాటు మారునని చక్రవర్తి ప్రకటించెను.

విదేశమంత్రి.

ఆస్ట్రీయా విదేశమంత్రి బారను బరియను రాజీనామా నిచ్చెను.

ప్రధానమంత్రి.

యొద్దమున నునకు పరాజయము కలిగిన దనుట నిశ్చయ ము గాన సాధ్యముగు సంతకర కనుకూలమగు సంధికి మనము యత్నింపవలెనని హంగరీ పార్లమెంటు సభలో కాంటు టిజ్జా గారు నుడివిరి.

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—టిజ్జాగారి యుపన్యాసా సంకరమున సార్వభౌమునకు వినుతి పత్రమును నమర్పించిరి. యుద్ధఫలితము వలన రాజ్యమును అపాయకరముగొనీతి వాటి ల్లిసదని డయికు సభవారు తెల్పిరి. హంగరీకి సంపూర్ణ స్వా తంత్ర్యమును ప్రసాదించవలయును. హంగరీ నైన్యములను హంగరీకి రప్పించవలయును. హంగరీలోనున్న విదేశ నైన్య ములను పంపివేయవలయును. ప్రజలందఱును హంగరీకి స్వాతం త్ర్యమును కోరుచున్నారని కారోలి ప్రభువు గారు తెలిపిరి. ఆస్ట్రీయావారి విదేశవిధాన మీన ద్రమాన సంగ్రామమునకు కారణమని తెల్పిరి. ఆస్ట్రీయానులు స్వయంగా కంపిన అంత్య సంచేక మే ఈ యుద్ధ మునకు కారణమనిరి. కెయిజరుసముఖమున సర్వయనులకంపిన అంత్యసంజేతమునంతను ఆస్ట్రీయాను రాజ్యాంగవేత్తలు చర్చించిరిని పూర్వక్రమ్య డై రక్టరు మూహిలాక్ గారు తెల్పిరి. ప్రపంచమునంతను తన మహిమనుజూపి గజగజలాడించెదనని కెయిజరు నుడివినటుల గూడ తెలియజేసెను.

1914 సంవత్సరమున సంధికొరకు బ్రిటిషువారు నూ చించిన ఏర్పాటులను ఒప్పుకొనియుండినవో ఈముప్పు తప్పి పోయియుండెదని తెలియజేసిరి. ఎన్నియొకడవల యుద్ధ కాలమున హంగరీవారు సంధిచేసికొని యుండెదవారు. కాని వీరు జర్మనీతో ప్రతివిషయమునను ఏకీభవించి వారిని ఆరుగు రించిపోవుటచే వీలులేకుండెను. స్నేహమునకును, రాజభక్తికిని కొంత పరిమితిగలదని నుడివిరి.

ఆస్ట్రీయాసంధి.

వాషింగ్టను, ఆక్టోబరు 19:—ఆస్ట్రీయాలోని జకోస్లా వకులు మున్నగు వారికి స్వయంనిర్ధారణ స్వాతంత్ర్య మియ్య బడిననగాని ఆస్ట్రీయాతో సంధి కుదుర దని ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు తెలిపిరి.

రుస్సా

రస్సాలో విషమస్థితి.

లండన్, ఆక్టోబరు 19:—రస్సాలో విషమస్థితి హెచ్చుగానున్నది. చాలమంది ఆంగ్లపౌరులను వదలలేదు.

గ్రాండుడూక్సనికలను

గ్రాండుడూక్సనికలను (వెనుకటిసేనాని) ను సజశు (వెనుకటి విదేశమంత్రి) ను కీపుట వెల్లిరి.

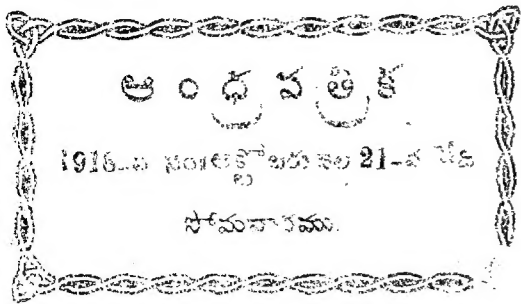
లండన్, ఆక్టోబరు 20:—ఉత్తరువు ఊరల్సులో 8 వేల జోలెషివికులు ఎకటిరెక్టబర్లవై దండువిడిసిరి. జకో స్లావకులు వెలిరియను వైన్యములు వీని విశేషముగ పరాజి తులుగ జేసినవి. వేయిమంది హతులైరి రి సాయభబంధు పూర్తిగ పట్టుబడినవి.

బాల్యను

బాల్య-రురంగమున పురోగమనము.

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—ఉత్తర సెర్వీయాలోను మాంటినిగ్రో ప్రాంతమునను పురోగమము జరుగుచున్నది.

వెనుకొండ డి|| ము|| కోర్టులో
స్కూలుకాజు వ్యాజ్యము నెంబరు 351 1918
వాది వెనుకొండ నాగప్ప.
ప్రతివాది సజ్జా ఈశ్వరప్ప.
వాది ప్రతివాదినుండి ప్రాంసెనోలులపయన బాక్ రు 39-8-0 రాబట్టుకొనుటకు దావాచేసియున్నాడు. ఈదావా 14-11-1918 లకు వాయిదా వేయబడినది. ప్రతివాది స్వతహాగాని క్షీడకుల్ల గాని హాజరు కావరటం పరోక్షచయ తీర్మానించబడును.
హెచ్. ఆర్. శేషప్ప, బి. ఏ.
వాది వకీలు.

ఆంధ్ర మండల సభలు

నెల్లూరు, చిత్తూరు మండలసభలు గత శనివారమున సమావేశమైనవి. నెల్లూరు మండల సభకు గా॥ ఎ. ఎన్. కృష్ణరావు పంతులుగారును, చిత్తూరు మండలసభకు గా॥ కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారును అధ్యక్షత వహించిరి. సాధారణ సమయములయందు మండలసభలు, మండల పరిషత్తుల గూర్చియు, మండలావసరముల గూర్చియు చర్చించు టాచారమై యుండగా, ప్రస్తుతము దేశమున పరివ్యాప్తములైన అసాధారణ పరిస్థితుల బట్టి ఈ ఆచారమునకు భిన్నముగ వర్తింపవలసి వచ్చినది. భారతదేశమున నెల్లెడలను స్వపరిపాలనా వాంఛ లే ప్రజామానసముల దాండవ మాడుచున్నవి. స్వాతంత్ర్య నివాదము లే దేశమున మారుమోగుచున్నవి. కాంగ్రెసు-ముస్లిములిగు సమ్మేళనమై యొనర్చిన కార్యములవలనను, వ్యక్తపరచిన పట్టుదలవలనను, ప్రభుత్వ వ్యక్తపరచిన మార్పుజనించినది. ఐరోపా మహాసంగ్రామమును, తత్ఫలితముగ మానవాళయ పరివర్తనమును కూడ నిందులకు చేయూత నొసంగినది. వాగరక ప్రభుత్వము దంటిలను గలుగుచున్న మార్పుల నెరిగి యుండుటచేతను, తమ కార్యములకు వాగరక ప్రభుత్వమున కింతకును ఉత్తరవాదులుగ నుండు సమయ మేతెంచుటచేతను, ఆంగ్ల రాజనీతిధురంధరులు భారత దేశమునకు గొన్ని రాజ్యాంగసంస్కరణముల ప్రసాదించుట త్యవసర మని గ్రహించిరి. తోడనే మాంటాగూ-మెయ్యుఫర్ల స సంస్కరణ విధానము ప్రకటితమైనది. దీనిని విమర్శించుచు, దీనియందు దారవంతము లగు మార్పుల సూచించి, వానినిందు జొప్పకపోయిన యెడల అది ప్రజామోదమును బడయజాల దని కాంగ్రెసు సభయు, ముస్లిము సమితియు నేకగ్రీవముగ తీర్మానించినవి. “ఒక వంక సంస్కరణ ప్రజామానమును, మరియొక వంక కఠినశాసన ప్రయోగమును” అను సూత్రానుగుణ్యముగ ప్రభుత్వమువారు వర్తింపదొడంగిరి. హిందూదేశ రక్షక శాసనము చిరస్థాయిగ నుండవలెనని చాలలుసంఘమువారు గావించిన సూచన భారతీయులయందు భయమును, అగ్రహమును పురికొల్పినది. దేశభక్త్యదయునుకు ప్రతికక్షులంపారు ఆంగ్ల దేశమున అసత్యముల ప్రకటించుచుండ, వారిని ప్రతిఘటించుటకు జాతీయవాదుల కవకాశములు లభించుటలేదు. ఇట్టి అసాధారణ పరిస్థితులతో సమకూడిన మండలసభలు తమ స్థావరీకావసరములను, స్థానిక వాంఛలను తాత్కాలికముగ వదలి, ఆఖలదేశీయ శయములను వెల్లడించుట సహజము. ఈ మండల సభాధ్యక్షకోవన్యాసము లంగుల కనుగుణముగనే యున్నవి.

అధ్యక్షు లిరువురును చేతస్థితిగతులను సంపూర్ణముగ విమర్శించి, అనేక ప్రధానవిషయములపై తమ అభిప్రాయములను నిష్కర్షగ వ్యక్తకరించి యుండిరి. గా॥ కృష్ణ రావు పంతులుగారు, రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి ముచ్చటించుచు, ఇంతకు పూర్వము మన మభిలషించిన కాంగ్రెసులీగు నిధా

నమునందలి ప్రధానసూత్రములను మాంటాగూ కథకమున జేర్పవలయు ననియు, ఈ విషయమున మనము ఆవసర జేరేయసభవారు గావించిన తీర్మానమునకు తోడ్పడెదమనతో నిలిచి యుండుటన సరమని యు దెలుపుచున్నాను. మాంటాగూ సంస్కరణములు ప్రభుత్వమువారిని క్రమంకు బాధ్యులనుగ జేయుజాలనని వీరి అభిప్రాయము. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వపర్యవేణమున లా, శాంతికి సంబంధించిన విషయములు దక్క ఇతర విషయములన్నియు భారత మంత్రుల యధీనమున నుండవలె ననెడి వీరనూచన సమంజసముగ నున్నది. మితవాదులు ప్రత్యేక సమావేశము గావించుచుండుటవలన మన ప్రతికక్షుల స్థితి బలవత్తర మగునని వీరు దెలుపుచు, తత్ప్రతిఘటనల ఖండించుచుండిరి. చాలలు సంఘసూచనలను విమర్శించుచు పంతులుగారు నుడివిన వాక్యములు ప్రశంసాన్యములు:—

“నేరమును, అశాంతి, రాజద్రోహమును తొలగించుటకు వలయునేర్పాటుల గావించుట త్యవసరమైనను, క్రిమినలు న్యాయశాస్త్రసూత్రముల వల్లంఘించి, దేశమునందలి అభిమానము సహజ స్వ్యవివృత్తుని చేయుట కెక్కడను పూనుకొనరాదు..... ఎక్కువ కఠినశాసనముల నావరణానికి దెచ్చుటవలన అసంతృప్తి దేశమున ప్రబలుట సత్యము. అట్టివిధానము దౌర్భాగ్యవిహీనముగాని, శక్తిమానముగాకాలదు. అది ప్రభుత్వమువారి గౌరవప్రతిపత్తులను తగ్గించుకొని వృద్ధిపరుజాలదు.”

పిమ్మట వీరు మండలవిషయములను మిగుల యుక్తియుక్తముగ చర్చించుచు, స్థానికస్వపరిపాలనము గూర్చి బాగుగ తెలిపియుండిరి. ప్రస్తుతపు పేర్పాటుల బట్టి కలెక్టరే మండలమున కంతకును సర్వవిషయములకుండు సర్వాధికారియై యుండెను. మండల పరిపాలనమును ప్రజాసమ్మతముగావించి, కలెక్టరును, ఆరవిసహకారులను ప్రజలకు తరవాదు లగునట్లునర్చుటవసరము. డిస్ట్రిక్టు డివోగీయులకు ఫలహా నొసంగుటకై మండల సంఘముల నేర్పరచుటచే ప్రభుత్వము రీవిషయమున కంగీకరించుచున్నట్లు తెల్లము కాగలదు. కాని యంతమాత్రమున ప్రజాభిప్రాయమును అధికారులు గౌరవించుటకు తగిన వసతి యేర్పడజాలదు. ఈ సమయమున కృష్ణ రావుగారు సూచించునటులు:—

“య్యునిసిఫలు సంఘములను, లోకలుబోర్డులను నిర్వహింపవలసిన కార్యములను కాసన మాలమున వృద్ధి చేసి, మండలాధికారుల అధికారమును కొంతకఠన వాని హస్తగతము గావించిన యెడల ఈ సమస్య తృప్తికరముగ పరిష్కృతమగును.”

ఈ విధముగ కాలక్రమమున అధికారము ప్రజావశంగత మగుట కధికావకాశ మున్నట్లు తోచుచున్నది.

ఇక గా॥ కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారి అధ్యక్షకోవన్యాసము వారి సహజగాంభీర్యమును, నిర్భీతిని వెల్లడించుచున్నది. వీరు ప్రభుత్వలోపములను వెల్లడించి, అవి సంస్కరితము లగుట దేశక్షేమమున కత్యవసరమని వక్కాణించిరి. బ్రిటిషు పౌరస్వత్వములను మన మనుభవించుట లేదనియు, మనము హంకులచే అనుమానముతో తిలకింపబడుచుంటిమియు, దేశపాలనమున మన అభిప్రాయములు తెంతయ్యలేమును కార్యరూపము దాల్చుజాలకున్న పనియు నిదర్శన పూర్వకముగ నిరూపించిరి. విద్య దేశభివృద్ధి కుపకరింపక, ప్రభుత్వోద్యోగములకు మాత్రమే పనికివచ్చుచున్నదను సత్యమును వీరు వెల్లడించిరి. దేశారోగ్యము చెడిపోయిన దనియు, న్యాయ సుతిధనవ్యయమున గాని లభించుట లేదనియు, ఇందు మూలమున జనసామాన్యమునకు చాల చిక్కులు కలుగుచున్న

వనియు వారు వాకొనియుండిరి. కన్ను లత్యధికముగ నుండుటచే, దేశమున దారిద్ర్యము వ్యాపించుచున్న దనియు, కలిశ్రమ లభివృద్ధి నొందజాలకున్న పనియు వీరి అభిప్రాయము. ఈ లోకముల నన్నిటిని తొలగించుటకే మనము స్వవలపాలనము వలెమించుచున్నాము గాని, అధికార గౌరవము నందుటకు గాదను వీరి వాదము సర్వజనసమ్మతముగ నున్నది. మన కష్టములను బాపుకొనుటకు సత్యాగ్రహ తావలంబనమే శరణ్యమని వీరుసూచించిరి. ఈ సమయమున దేశజలలొ సన్మోన్యనైష ముగముల బెంపొందించు పాంఘికోవ్యమముల నుద్భవింప జేయుట దేశక్షేమమునకు భంగకరమని వీరు దెలిపిరి. విషయత్యము గలిగి యుండుట త్యవసరమని హెచ్చరించి యుండిరి.

కాని, దేశము పురోవృద్ధి నందనున్న ఈ సందిగ్ధతయందును, దేశనిర్మాణమున కత్యవసర మగు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముగూర్చి ఇరువురును కూడ యొక మోటెన్ దెలుపకపోవు టాశ్చర్యజనకముగ నున్నది. భావికాలమున సత్వరముగ లభింపనై యున్న భారత సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు మూలబీజ మగు ఈ భాషాద్యమమును గురించి వీరు మూకీభావము వహించుట విషాదకరముగ నుండకపోదు. మాంటాగూ నివేదికమున గూడ ఈ విషయము గూర్చి తెలుకబడి యుండగా, శర్మగారి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రతీర్మానమును బలపరచిన రంగస్వామి అయ్యంగారును, ఆంధ్రులగు కృష్ణ రావు గారును కూడ ఈ విషయము న విన్నకుండుట పాడి గాదు. కాని, ఈ విషయ మిదివరకే ప్రజామోదమును బడసి యున్నది. రాబోవు ఢిల్లీ కాంగ్రెసుసభతో కూడ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవాదుల సభ జరుగనై యున్నది. దేశజలును, అందుముఖ్యముగ ఆంధ్రులును మనదేశనిర్మాణమున కత్యవసరమగు యీ ఉద్యమ విజయమునకు తోడ్పడి, విధ్యుత్కధర్మమును నెరవేర్చెదరుగాక!

మైసూరులో విద్య

విద్యావిషయమున మైసూరు రాజ్యము మన రాజధానికంటె మిగుల నభివృద్ధి జెందిన దనుట నిర్వివాదాంశము. ఈ మధ్య పట్టణదానానోత్సవ సందర్భమున యువరాజుగా రొసంగిన యువన్యాస మంతయు యుక్తియుక్తముగను, సమంజసముగను యున్నదని చెప్పుక తప్పదు. తమ యువన్యాసమున మైసూరు దేశవిద్యాశ్రయములను వారు తెలిపియున్నారు. ప్రస్తుతము మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమున వాణిజ్యమునను, ఇంజనీరింగునందును పట్టము లొసంగబడుచున్నవి. వీని సభ్యునింప నభిలషించు విద్యార్థులసంఖ్య నానాటికి హెచ్చుచుండుట సంకోచ వాచకము. సాంకేతిక విద్యయందు కూడ చిరుదముల నొసంగి, తన్మూలమున ఆ విద్యకు కూడ మైసూరు ప్రభుత్వము వారు ప్రోత్సాహపరుట దలచుచున్నారు. ఇందు మూలమున కేవలము గ్రంథపఠనమువలన పరిక్షలయం దారితేరిన వారినో జీవనోపాధిసముపార్జనావిషయమున స్పర్ధ తగ్గుటయు, సాంకేతిక విద్యాగౌరవము హెచ్చి, అనేకులు జీవితమును సుఖముగ గడపుట కనుజేర్పడుటయు, దేశభ్యోవృద్ధి సుసాధ్యమగుటయు, తెలుసింపగలవు. “స్త్రీల యున్నతవిద్య యెక్కుడుగ అభివృద్ధి నొందింపవలెనని వా అభిప్రాయము” అని వీరు పలికిన వాక్యముల నెల్లరును గుర్తింపవలసి యున్నది. “మైసూరునందలి ప్రతిమండలమునను పట్టపరిక్షయందు త్రిపురాండ్రై, బోధకశిక్షణమునందిన ఉపా

భాగ్యములు లభించుననుమును నేను నిరీక్షించుచుంటిని" అని వీరు పలికిన వాక్యములబట్టి వీరి ఆశయములు స్పష్టము కాగలవు. ఈ ఆశయాలికి వలయు ప్రయత్నములు జరుగుచుండుట సంతృప్తిదాయకము. అన్నిటికంటె నతి ముఖ్యమగు విషయమును మైనూరు విద్యాలయము వారవలంభించినందులకు వారు ప్రశంసాపాత్రులు. చేత భాషా ప్రాముఖ్యమును గ్రహించి, వాని యుద్ధరణమునకై వారు సలుపుప్రయత్నము లెల్లరకు నామోదదాహకములుగ నుండక తప్పదు. "మాతృభాష లవశ్యకతనీచుములుగ స్వయించి, మావిశ్వవిద్యాలయము వానికి మిగుల ప్రాముఖ్యము నొసంగుచున్నది. మంచి కన్నడ భాషయందు వ్రాయబడిన గ్రంథప్రకటనమును ప్రోత్సాహపరచుచు మా ప్రకటన సంఘము చాల మంచి కార్యమును గావించుచున్నది." అని యువరాజు గారు నడిపిన వాక్యముల నిప్పట్టున గుర్తించుట వ సరము. ఇచ్చట సంస్కృతభాషాపఠనము కూడ ప్రోత్సాహపరచబడు చున్నది. కేవల విజ్ఞానదాయకవిద్యతోడనే సంతృప్తిజెందక వీరు నైతిక, శారీరక సంపోషణమునకై కూడ కృషి సలుపు చున్నారు. శరీర వ్యాయామాభివృద్ధికి వలయు నొక విధానము సంస్థాపరచబడుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధికి పాఠశాల లత్యవసరమును విషయమును గ్రహించి వీరు తత్సార శాలాభివృద్ధికి ప్రయత్నముల చేయు చుండుట సంభావ్యము. ఈ విధముగ కృషి సలుపునెడల, మైనూరు విశ్వవిద్యాలయ మచిరకాలముననే వన్నె కెక్కి, యెల్లరకు నాదర్శప్రాయ మగుటకు సందియము లేదు. కాలానుగుణ్యముగ మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము గూడ మార్పు జెంది, యా నూతన మార్గముల నవలంబించు లత్యవసరమని నూచించుచున్నారము.

సురేంద్రనాథ బెనర్జీ
వీరిని గురించి "బాంబాయి క్రానికలు" పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— "బెనర్జీగారు ఆంగ్లో-ఇండియను పత్రికల అభిమానమును గోల్పోయి నట్లు తోచుచున్నది. రాజకీయ సంస్కరణములపై సామాజ్యశాసనసభయందలి అనధికార సభ్యుల అభిప్రాయము ఏకీకరణకారముగ నున్నటులు తోచుచున్నది. మఱి, ఆంగ్లో ఇండియను పత్రికలకోవ మతికొనించినది. "వయొనీరు" పత్రిక కాశాభంగము కలిగినది. సురేంద్రనాథుడు నాయకుడు కాదనియు, అమృతబాసుపత్రిక ఆతని నెదిరించుటచే ఆతని సమర్థించుటవలన మగుచున్నదనియు "మదరాసు మెయిలు" పత్రికా కలకత్తా విలేజరి వ్రాయుచున్నాడు. ఇందుకొరకేనా బెనర్జీగారు కాంగ్రెసుసభకు ప్రతికూలముగ పోరాడుచుండుట? ఆంగ్లో-ఇండియను పత్రిక లిటివల తెచ్చిన అభిప్రాయముల వలన చీలిపోయిన వారు కన్నుల దెరుచుకొనవలసి యున్నది. వీరిని స్వీయ లాభమునకై వినియోగించుకొని, తమ జేమమున కెంతమాత్రము న్యతిరేకముగ వర్తించినను ఆంగ్లో-ఇండియను పత్రికలు వీరిని ప్రోత్సహించుచుండును. మితవాద సభను ఢిల్లీ కాంగ్రెసుతో జేర్చవలసినదని శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి మూలమున డాక్టరు కిచ్చుగూరు వంటి సందేశమున అర్థము లేకపోలేదు. శాస్త్రిగారి పంజాబు దండయాత్ర సంపూర్ణపరాజయము నందినది. ఆతడు కాంగ్రెసునుండి చీలిపోయిన విషయము తమిళ దగినది కాదని ఆతనికి తెలుకు బడినట్లు తోచుచున్నది. ఇది అభిప్రాయభేదమునకు సంబంధించిన విషయముకాదు. కాంగ్రెసు వారికిని,

అందుండి చీలిపోయిన వారికిని ఎట్టి విభేదమును లేదని మే మిదివర కనేకసార్లు తెలిపియుంటిమి. ఆంగ్లోఇండియను సహాయము నిష్ప్రయోజనమైనది. మాసమకాలికు లొకరు కైస్తవులు మే లొకని, ఈ చీలిపోయినవారిని జేర్చవలయు నని హెచ్చరించుచుండిరి. అందువలన నెట్టిలాభమును ఒనగూడినటులు తోచుటలేదు. ఈ చీలిపోయిన వారు శాంతియుగ యోచించినయెడల, కాంగ్రెసును వీడిపోవుటయే తమ జన్మమున చేసిన మహానేర మని వారు గ్రహించగలరు."

వృత్తాంతములు

నియోజకసంఘము:—నవంబరు 11వ తేదీకి ఈ సంఘ మువారు ఆలహాబాదు వెళ్లెదరు.

ధిల్లీలో విషభ్యంజనము:—ధిల్లీలో విషభ్యంజనము ప్రబల ముగా నున్నది.

తకావీ:— సంయుక్తరాష్ట్రముల దొరతనము వారు తకావీల నిచ్చెద మనది.

నల్ కంకణనాయకు గారు:— వీరు 20వ తేదీని ఆలహాబాదు వెళ్లి ఆచట రెండుదినములు ఉండురు

ఇండియను సభాద్వీపము మెడికలు డిపార్టుమెంటు:— ఈ నెల 2-వ తేదీ నుండియు సభాద్వీపము అనుపదమువలల బడును.

డాక్టరు హెన్. ఎస్. జేవాగారు యరణము:—జేవా గారు పూనా ఆశోకపుండలికి స్థాపకు లగుటచే మండలి వారు జేవాగారి యరణమునకు సంతాపమును తెలిపిరి.

రాజప్రతినిధిగారు:—దీక్షంబరు నెల 6-వ తేదీకి రాజప్రతినిధిగారు కలకత్తాకు వచ్చెదరు. ఆచట నాలుగువారములు ఉండురు. తెల్లజేరుచుండియు వారి బస కాయ ప్రశంసపడి వది.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు:—లోకమాన్య తిలక్ గారధ్యక్షతన పరిపాలన నకాశము లేకపోయినందున అధ్యక్షుక నియోజనమున సన్మానసంఘమువారు స్థాయిసంఘమువానికి వదలుచు నల్ రవీంద్రనాథ ఠాగూరు గారిని నియోజకపదవు నని నూచించిరి.

విషభ్యంజనము:— 19-వ తేదీని వెల్లింగ్టను నైనిరోడ్లో గురుసూరేశ్ మై నైనికులు శివకనుంధనము కొటగిరిమున్నగు గ్రామములకు రానుండడం తీర్మానించిరి. దోమకాధాతకు సన్మానములు కొటగిరికొంధవాండ్ర గుడితెలకుపోయి హెచ్చుమంది విషభ్యంజనములకు నుండుల నిచ్చుచున్నారు

ఒకసంస్థానాధిపతి మరణము
గ్రీస్సాసంస్థానాధిపతి యకు నూత్యప్రతాప మహానర దాసుగారు బుధవారమునాడు రాత్రి కీర్తిశేఖరైరి. వీరు ఉత్సాహభూషణులు యువకులు. యుద్ధనిధి మున్నగు ప్రతిష్ఠాపనలకు చాలధనమొసంగి యుద్ధాన సానుకరణము నెల్లరు 5000 ల వంటివి నిచ్చెదమని ఇటీవలే వాగ్దానము చేసిరి.

లూహూరులో దళారా.
దళారా ఉత్సాహము రావలీల జరిగినది. రావణదహనము వాడు కెయిజు రాష్ట్రాధ్యక్షగార్ల తెలియుటచే కలియుగ రావణు డంతరించె నని ప్రజలందిరి.

నిషభ్యంజనము.
కళాశాలలను పాఠశాలలను మూయబడినవి. మరణములు హెచ్చుగ నున్నవి.

రాజధర్మక్రమము.
ప్రభుత్వోద్యోగుల బందరును రాజధర్మక్రమములను వ్రాయవలెను సహాయమును బడయూ పాఠశాలల కళాశాలల ఉపాధ్యాయులు నూడ రాజధర్మక్రమములను వ్రాయవలెను. అని బాంబాయి దొరతనమువారు చేసిన ఉత్తరువు రద్దు చేయబడినది.

స్థానిక వార్తలు

కీర్తిశేఖరులగు ఎం.దొరస్వామి అయ్యంగారు:— కీర్తిశేఖరుల ఎం. దొరస్వామి అయ్యంగారి గౌరవార్థము శ్రేష్ఠ మంగళవాంఛనాడు నుగుణవిలాసపథ మూసీకేయ బడును.

ఒక బహిరంగసభ:—ఈ నెల 28-వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5-30 నిమిషములకు నిక్కియా పుర మందిరములో నొక బహిరంగసభ జరుగును. స్థానిక శ్రమశ్రమలనారును హిందూదేశ శ్రమశ్రమమువారు ఆయిర్వేదముగాని వైద్యవిధానములగున్న అగుపరచిన భావమునుగూర్చి యాలోచనచేయుటకు సభజరుగును. దివాన్ బహద్దూర్ శ్రీ. కృష్ణస్వామి రావుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించురు.

పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగారు ఎమర్సొనబడుట:— గత కనివారమురాత్రి సుమారు 9 గంటల చేతప్పుడు ఇన్ స్పెక్టరు రామానుజులు నాయుడుగారు పోలీసు బ్రిడ్జియొద్ద ట్రాములైనులో నిలిచి సినిమాలోనుండి వచ్చిన జనసమూహములు ట్రాముకింద పడకుండ చూచుచుండినపు డెవడో గాని ఒక పేనాకెత్తితో నాయుడుగారి కంటికెత్తివై పాడిచెను. నలుగురుకలసి హంతకుని వెకెరిరి కాని వా డంతలో మాయమయ్యెను గాని ఎందును గానరాడయ్యెను. నేటికిని వాడు పట్టుపడలేదు. నాయుడుగారు జనరలులనుపత్రిలో చికిత్స బొందుచున్నారు.

చెన్నపురిలో మరణముల సంఖ్య:—19 వ తేదీతో అంతమైనవారములో చెన్నపురిలో మెయిట్ల మరణముల రేటు 2021 అయిఉండెను. మొత్తము 2,016 మరణములు కలిగెను. ఇంతకుముందువారములో 1699 మరణములు కలిగెను. ప్రస్తుతవారములో 1152 ఈ జ్వరములవల్ల మరణించినట్లును 247 గురు క్యాసకశో రోగములవల్ల మరణించినట్లును తెలియుచున్నది. తొడియారుపేట, పరుకునాకము, వేవేరి, తిరువల్లిక్కేడి, రాయపేటలలో నిలిగియు యథా ప్రకారముగనున్నవి. వ్యాధి ముప్పురముగనున్నది. తమ చికిత్సాలయములకు వచ్చుచుండిన రోగుల సంఖ్య గత రెండు మూడు దినములనుండి తగ్గినట్లు కొందరు వైద్యులు వ్రాయుచున్నారు.

చెన్నపురివైద్య కళాశాల విద్యార్థుల సహాయముచేత నున్న, సాంఘిక సేవాసంఘమువారి సహాయము చేతనున్న ఇదిగతకట్టి ఏర్పాటులకు దోడు క్రొత్తఏర్పాటులు గావించబడినది. ఇక్ ఫుయెంజా జ్వరపీడితులగు బీదలకు పాణి, గంజి, ఇచ్చుటకు ఏర్పాటులు గావించిరి.

మిత్రమేల దర్పణము:—ఈ గ్రంథమున రాజ్యద్రోహ కరవిషయములు ఉండుటచే దొరతనమువారి గ్రంథము ప్రతుల నిన్నిటిని వశపరుచుకొనిరి. ఈ గ్రంథమును విక్రయించిన వానికి రు 75 లు జూర్మానా వేయబడెను.

పిచ్చిపత్తులు:— అంగడిపురము బందిపోటు కేసులో నాక్షీయని చెప్పబడినయొక మహమ్మదీయుడు గురువారమునాడు తి. వారు లై సుప్రేమనునందు చెలరేగి ఒకపోలీసుపాడు కనివేయెను, ఒకకనివేయెను, ఒకమితాయి బ్రాహ్మణుని పాడిచెను. పిచ్చుటవానిని పట్టుకొనిరి. వానికి పిచ్చి ఎత్తినదని తెలియుచున్నది.

మహమ్మదాలీ గారి కేసు:— విచారణసంఘము వారి యెడట మహమ్మదాలీగారి పక్షమున వాదించుటకు న్యాయవాది శేర్షకుమకొనుటకు దొరతనమువారి రక్షకుడించిరి. మహమ్మదాలీ గారి పక్షమున వాదించుటకు సి. ఆర్. వాసు గారు చింద్వాడాకు వెళ్లిరి.

మోహిని తైలము:— శ్రీ పురుషోత్తము వాడు బుటె యొగ్గొనినది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు గోగును. మువాసపగిరికి యుండును. 0-12-0 అమృతాంజనము దిపోరి తంబు శెట్టిపిడ్డి, బండరావ్

ఎనిమిదవ నెల్లూరుమండల సభ.

ఈ నెల 19-వ తేదీన కందుకూరులో సభా సమావేశము జరిగింది. ఉదయము 9 గంటలకు ఆధ్యక్షులగు గౌ. పి. ఎస్. కృష్ణారావు పంతులుగారిని బసండ్ల బజారు వీధిగుండు బాండుమేళముతో నూరేగించి 10 గంటలకు సభాస్థలికిగొనివచ్చిరి. చాలమంది ప్రతినిధులుగూడ నూరేగింపునందుండిరి. బొంబాయి జ్వరము జిల్లాలో హెచ్చుగా నుండినందున మూడు 100 మంది సభకువచ్చిరి. ఎం. వి. నుబ్బారావు, నెల్లూరు రామకృష్ణయ్య, వి. గోపాలరావు, (కనీగిరి) కనకరాజు నరసింహారావు (కావలి), ఎం. శివరామయ్య, బి. జే. ప్రసాదు, కే. పార్థసారథి ఆయ్యంగారు, ఎం. రామకృష్ణారావు, వి. శ్రీకృష్ణయ్య, మల్లవరపు రామారావు (నెల్లూరు), కామమల్ల సీతారామయ్య, అబ్దుల్ రహిమాను సాహేబు (కందుకూరు యూనియను ఛైర్మన్), కాళిదాసు మల కొండయ్య, కుమారస్వామిసాయుడు, మిట్టపల్లి శివరామయ్య, (తాలూకావార్డు సభ్యుడు), గార్లమ మరకొండ ప్రముఖులును వేదికపై వాసీ ను లై రి. ఆ వ ధా ను ల ను బ్రహ్మయ్య ము గారు ప్రారంభమున కందే మాతర గీతమును పాడిరి. సన్మాన సంతకార్థము ఎం.ఎస్. రావుగారు (కందుకూరు స్టేషను) స్వాగత మొసంగుచు ఆంధ్రమును పర్యవేక్షించిరి. వారు బ్రిటిషు దౌత్యమువారి కట్ట నత్యధిక రాజభక్తిని వెల్లడించి యుద్ధమున కెల్లమను సర్వవిధముల తోడ్పడవలెనని హెచ్చరించిరి. ప్రత్యేక కాంగ్రెసు తీర్మానముల నందరును బలపరచవలెను, ప్రజలలో ప్రాథమిక విద్యనధికముగ వ్యాపింప జేయవలెను. తాలూకా పట్టణములలో మాధ్యమిక పాఠశాలలను నెల్లూరులో నొక కళాశాలను ఏర్పరచవలెనని, సంస్కృతాంధ్ర వాఙ్మయ పునర్జీవమున ప్రోత్సహింపవలెనని, స్వదేశోద్ధ్యమమున కి క ముగ నెం పాం దిం ప వలెనని. ఆంధ్రోద్ధ్యమ ప్రాముఖ్యతను వివరించిరి. పిమ్మట మిట్టపల్లి వేంకట నుబ్బారావుగారు ఆధ్యక్షకనియోజనము నుపసాదించిరి. కే.నరసింహారావు, అబ్దుల్ రహిమాను సాహేబు, కుమారస్వామి సాయుడు, నుబ్బారామయ్యగారు ర్థనకుదిరిరి. పిమ్మట హర్షభ్యులు చెలగుచుండ సభ్యులులేచి యావజ్ఞునించిరి. అభ్యుత్థులు ఆంధ్రమున వ్యాకరణయంత్రముగ నులభ్యమైన సప్తమమును పర్యవేక్షించిరి. ఎస్. కృష్ణస్వామిశ్రేష్ఠి (నెల్లూరు మ్యూనిసిపలు లైసు ఛైర్మన్), నెల్లూరుభాటీ (జిల్లాబోర్డు-మ్యూనిసిపలు కాన్సిలుసభ్యుడు) గార్ల మరణములకు సానుభూతిని తెలిపిరి. పిమ్మట సభ నిమయనిర్ధారకసంఘముగ మారింది. మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సభ సమావేశము జరుగును. (తంత్రవాదు)

ఆధ్యక్షకోసన్యాసము

సభాధ్యక్షులగు ఆనరబిలు ఆచంచల్ల కృష్ణారావు పంతులవారి యువన్యాసమునుండి క్రింది సంగతులు ముద్రితములు:—ఆనరర దేశీయ మహాజనసభ అధ్యక్షియముగ జరిగియుండెను. అందు దేశీయ మహాసభయందలి వివిధమతముల వారందరు సమావేశమైరి. తమతమ యభిప్రాయములను పరిష్కరించుకొని యభిప్రాయమునకువచ్చు యుద్దేశముతో వారందుగూడిరి. అందు సర్వోత్తముఖమైన తీర్మాన మంగీకృతమైంది. అతీర్మాన మెంతయు సభావ్యముగనున్నది. అదివరకు నిర్బంధితమైన రాజనీతి విధానమును మరింత యుద్ధాభివృద్ధి సులభముగ చేయుట కది నూచించి, స్వపరిపాలనము త్వరలో లభ్యమగుటకు సాధనములను తెలియజేసినది. కాంగ్రెసు లిగు విధానమునందలి ముఖ్యధర్మములను ప్రకృతిమేర్పడవోపు రాజ్యాంగ విధానమునందు జొప్పించునట్లు చేయుట కాంగ్రెసు లిగు విధానావలంబకులకు చునధర్మము. గతదేశీయ మహాసభయందు జరిగిన తీర్మాన మాయుద్దేశమును నెరవేర్చకలదు. మన యధార్థావస్థములను, కోరికలను తీర్మానము వ్యక్తికరించుచున్నది.

ప్రాతినిధ్యాధికారమును గలిగియున్న ప్రజాధికారాయత్త అధికారాయత్త కాఖానిర్ణయ నిమయములగుగించియు విచారణచేయుటకు సంఘముగ నిర్ణయమైనది. ఆ సంఘములకు తోడ్పడుట మనధర్మము. గానికీ మనము చేతనైనంత సాహాయ్యము చేయవలసి యుండును. మనకు తెలిసిన సంగతుల నన్నిటిని వారికి నీవేదింపవలయును. ఉపయుక్త మైనట్టియు ఆనరర యోగ్యమైనట్టియు సూచనలను మనమువారికి తెలియజేయవలయును. దేశమునందలి వివిధాభిప్రాయములను, భిన్న సంఘభావములనువ్యక్తకరించునట్లువారిని మరింత ప్రాతినిధ్యము

గలవానినిగ చేసిన బాగుండి యుండును. అందుచేయు నూచనలను పాలకులు గమనింపవలసి యుండును. కాని కొందరును, కొన్ని సంఘములును, కొన్ని ప్రత్యేకముల సంఘముల సభ్యులను నిందించుట సంతాపకరము. అందువలన ప్రయోజనము కలుగదు. సంఘముల పనికి అవాంతరములను కల్పించిన యెడల చాలహాని కలుగును.

ఆనరర దేశీయ మహాసభ గూడినవేలక రాజ్యాంగ సంస్కరణములను యోచించుటకు నురేంద్రనాథ బాసర్తిగారి ప్రతిపాదనము ననుసరించి కాసనసభ వారొక సంఘమును యేర్పాటుచేసిరి. వారు సంస్కరణములందు చాల మార్పులను తోడిరి. వానిని పాలకులు యోచించెద రనియు అందువలన బాధ్యతగల పాలనము ప్రజలకు లభించు ననియు నేను విశ్వసించుచున్నాను.

దేశమునందలి ప్రస్తుతపు స్థితిగతులనుబట్టి చూచియెడల మితవాదుల ప్రత్యేకసభ యవసరములేదు. మితవాదులలో చాలమంది కను యభిప్రాయములను సభలందును ప్రకటించుచు తెలిపియున్నారు. వారు ప్రత్యేకముగ సభజరుపవలసినయగత్యము కనిపించుటలేదు. ఎవరికి తోచినట్లు వారు ప్రత్యేక సభ జను జరుపుటవలన దేశీయమహాసభ యందు కక్షాన్నిట్లువైవాదికి లేనిపోని యూహాజనించుటకు కారణము కాగలదు. అందువలన సభజరుపవలసిన వారికి నెన్నియో దుర్భ్రమముగలుగును. రాజ్యాంగవిషయములందు భిన్నాభిప్రాయములుగల ప్రతివారును తమ యిష్టము వచ్చినట్లు వేరుపడి భిన్న భిన్న సభలను జరుపుచురాచార మిందువలన యేర్పడకలదు. దేశీయసభా విముఖులకుండువలన వ్యతిరేకముగ పనిచేయుట కనువేర్పడకలదు.

దేశీయ మహాసభయందలి భిన్నమతముల వారిని అతివాదులనియు మితవాదులనియు వ్యవహరించుటవలన దేశీయ నం దెంతయో యుష్పదము కలుగుచున్నది. ఆనామములవలన దేశీయనందలి భిన్న రాజ్యాంగమతములవారి యభిప్రాయములు వ్యక్త మగుటలేదు. అపదముల శింకన వాసుటకు కారణము లేదు. దేశీయనందలి యభిప్రాయములనుబట్టి ఆయామతముల వారిని కాన్సర్వేటివులని, లిబరలులని, రేడికలులని పిలుచుట కుండుది. ప్రస్తుతము ప్రచారమునందున్న నామములకంటె వైనివెప్పిన మాతననామములే దేశీయనందలి వివిధాభిప్రాయములను బాగుగ వ్యక్తముచేయును.

కాలము కమిటివారు రాజద్రోహ సంఘపు రిపోర్టును ప్రకటించుటవలన దేశీయనం దసంప్రీతియు ఆందోళనయు కలిగినది. ప్రజలు రాజ్యాంగ సంస్కరణములను, స్వపరిపాలనాప్రాప్తికిని యెదురుచూచుచున్నారు. అట్టి కరుణయును ప్రజానాయకుల నవరసముగ నిందించుచు రిపోర్టు ప్రకటితమైనందునకు ప్రజలు వగచుచున్నారు. విప్లవోద్ధ్యమమును అణచివేయుటకు పాలకులు యత్నించి కట్టుదిట్టములను చేయుటయు అందు ప్రజలు పాలకులకు దోడ్పడుటయు ధర్మము. రాజద్రోహ సంఘమువారు బహిరంగ విచారణ జరుపలేదు. వారు రహస్య విచారణ జరుపనియెడల వారి కనుకూలమైన చాలసంగతులు తెలిసియుండును మరికొన్ని నిర్బంధ కాసములను చేయవలయుననికమిటివారు పాలకులకు నూచించిరి. వారు నిర్బంధ కాసములు కాల్వోత్తముగ నుండవలయునని తెలియజేసిరి. అందువలన ప్రజలస్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరముగ నుండును.

నిర్బంధమునకు సంబంధించిన చిత్తుకాసనము నిర్ధమగుచున్నట్లును దానిని కాసనసభయందు ప్రవేశ పెట్టుటకు నుండు ప్రజలు తమయభిప్రాయములను తెలియజేయుటకు పాలకులు ప్రకటించెదరనియు తెలియుచున్నది. దేశీయల యభిప్రాయములను కనుగొనకుండ పాలకు లట్లు సాహసించకూడదు.

రాజధానియం దెన్నియోమండలములందు కలవులన అల్లరి జరిగినది కాని నెల్లూరు మండలమునందు యెక్కువ గందరగోళములు లేవు. నూలూరుపేటయందు యెక్కువ గందరగోళము కలుగునట్లు కనుపించకపోయినను అక్కడి పోలీసు యుక్తోగి గందరగోళము జరుగునని భయపడి ముగ్ధమిదకుపాతులను పేల్చుట కనుజ్ఞ యిచ్చియుండెను. అందువలన ప్రాణనష్టము కలిగెను. దానివిషయమై ప్రజలు పలు విషయముల చెప్పుకొనుచున్నారు. బాధ్యతకలిగిన యుక్తోగి యొకరు స్వతంత్రవిచారణ జరిపి వానిని విచారించినగాని అందలి యధార్థము బయలుపడలేదు. కేవలము అధికారులు చేయు విచారణవలన ప్రయోజనముండదు. అత్యుక్తులలో యదవిధ చేసినవారిని అధికారులు శిక్షించిరి.

ప్రజలకు కావలసినయావారధాన్యములన్నియు మండలముననే పంపించుచున్నది. నెల్లూరు మండలమునుండి చాల ధాన్యము నెయ్యి, మిర్చియున్నగునవి యెరుమతి యగుచు

న్నవి. వర్తకులు లాభము పుచ్చుకొనినను అపరిమితముగ పుచ్చుకొనూడదు. ప్రజలకు పీడకలుగునట్లు ధరలు పెంచి లాభము తీయకూడదు. వివిధవృత్తులందున్న ప్రజలకు విశేష సహచర్యభావ ముండినయెడల కష్టములు లేవందోపువును.

నిమ్న బాతుధారణము రాజ్యాంగము వారి పనిగాని సంఘసంస్కర్తల పనికాదు. వారిపిల్లకు చదువు సంధ్యలు వచ్చుటకు తగినయేర్పాటులను చేయవలయును. పంచములకు యెక్కువ పాఠశాలలు పెట్టుటకు కట్టుదిట్టములను చేయవలయును.

నెల్లూరుమండలము మొత్తముమీగ బీదమండలము మండలమునందు వ్యవసాయము వృద్ధిపొందలేదు. చాలకాలము నుండి నీటియేర్పాటులనుగురించి యోచనలు జరుగుచున్నవి. కాని వానివలన ప్రజల కింకరకము (ప్రయోజనము) కలుగలేదు. మండలముల నందలి అధికపు రేవులనర్తకము తగ్గిపోయినది. వేంకటగిరి, నూలూరుపేట్ల, బుచ్చిరెడ్డిపాలెము, కొల్వూరు, కందుకూరు పట్టణములందలి నేరపరిశ్రమ ప్రోత్సాహములేక షీజించుచున్నది.

ప్రభుత్వము వారేమి, వారి యుక్తోగిలేమి నోరెరుగని ప్రజలందు ఆనురాగమును వెల్లడించుచు విద్యాభివృద్ధివారి పక్షమున ప్రమేయము కలిగించుకొనుట కిష్టపడును. కాని వారు రైతులకు కాల్వోత్తపకారము చేయు నీటిసౌకర్యముల నిమిత్తము కట్టుదిట్టములను చేయలేదు. నెల్లూరుమండలములోని పరిశ్రమల విషయమై పాలకులు తూర్జీభావముతో నుండినట్లు చెప్పవలసి యుండును.

జనపపంట.

1918-వ సంవత్సరపు అంచనా.

యుద్ధమువలన జనుమునుపండించు రైతుల కపరిమితస్వమును, వర్తకులకు విశేష లాభమును కలిగినది. మనదేశీయ నందు జనుము బంగాళము, బీహారు, ఒరిస్సా, అస్సాములందు విశేషముగ పండుచున్నది. బంగాళము జననార యంత్రాలయములకు ప్రసిద్ధికెక్కినది. గోనసంచులు బంగాళమునందే తయారగుచున్నవి. యుద్ధమువలన నార యెగుమతి పడిపోయినది; వర్తకమునందు పోటీతగ్గినది. యుద్ధావసరములనుబట్టి మిత్రమండలివారు విశేషముగ నారను కొనుచ్చుచుట వాస్తవమే. కాని నారవర్తకమును యంత్రాలయములను విదేశీయుల వశమై యుండుటవలనను, వర్తకమునందు పోటీలేకుండుటవలనను నారభరణ తగ్గి పోయినది. కేవలము నారనే పండించుకొని టటుంబపోవణము చేసికొనవలసినరైతులకు తమపంటనుతక్కువ ధరలకు విక్రయించుకొనక మరియేమి చేయుదురు? నార ధర పడిపోవుటవలన బంగాళమునందలి రైతులందరిో తిండిలేకను సకలబాధలను పడుచున్నారు. నారకు చౌకగొని సంచులు ముగ్గుగునవి చేసి యెగుమతివ్యాపారము చేయుచున్న వర్తకులకు లాభమునకు కొడువలేదు. వారికి కొట్లకొలిచి రూపాయలు లాభమునచ్చినట్లు లెక్కలవలన తెలియుచున్నది. యుద్ధమువలన అదృష్టరేఖ బయటపడిన వారిలో నారవర్తకులును, యంత్రాలయాధికారులునుముఖ్యులు. కాని పంటకును వర్తకమునకు నుండవలసిన సంబంధములేకపోవుటచే ప్రస్తుతము జనుప పంటయందు రైతుల కుత్సాహము తగ్గిపోయినది. 1918-వ సంవత్సరపు అంచనా వైవిధ్యమును దృఢపరచుచున్నది.

1918-వ సంవత్సరపు పంటఅంచనానుబట్టి చూచినయెడల రైతుల నిరుత్సాహము వ్యక్తమై జనప వ్యవసాయము తగ్గిపోయినదని వ్యక్తముకాకమానుడు. వ్యవసాయము షీజించిన నప్పుడు పంటకూడ తగ్గిపోవును. పేగుచెప్ప నక్కరలేదు. రైతుల నిరుత్సాహమునకు పోడు జనపపంటకు కాలమానమును వ్యతిరేకముగ నుండెను. చిత్తనములు చిత్తనపుడు మాత్రమే కాలమాన మనుకూలముగనుండెను. తమవారి కలిగిన ములు టరిసి చేటు నీరెక్కి చెడిపోయినవి. ఆకారణముచే పంట బొత్తిగ తగ్గిపోయినది. చాలవొట్ల చేటు పూర్తిగ పాడైపోయినవి. 1917 సంవత్సరమునందు వైన యుద్ధవారింపిన మూడురాప్తములందును 8,785,999 యెకరముల భూమిగందు జనుమును రైతులు పండించిరి. 1918-వ సంవత్సరమునం దా వ్యవసాయమునందు 238,785 యెకరముల భూమి తగ్గెను. గతవత్సరపు పంటకు పడియైన ధర రాజీపోవుటయే దీని కారణము. 1918-వ పంటయందు గతవత్సరముకంటె 1920,007 పేళ్లు తగ్గిపోవునని అంచనావేసిరి. పంటనిష్టముమై రైతులు తగినంతిత్రధ పుచ్చుకొనలేదని జిల్లాఅధికారులు తెలియజేసిరి. వారు భూములకు యెరువు మున్నగు మరచుతుచేయలేదు. చేటునందు రైతులు సరిగ కలుపును తీయలేదు. కొన్నిచోట యనావుష్టియు పంటకు విఘాతము కలిగించెను.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Central Powers

The Peace Question. The German Reply Discussed.

LONDON, October 19.
AMSTERDAM.—A message from Berlin states that the Government to-night discussed the final form of the German reply to President Wilson's note. The reply will probably be despatched on the afternoon of October 19th.

Reply to Wilson Delayed.

LONDON, October 20.
AMSTERDAM.—A message from Berlin states that reply to President Wilson is delayed owing to differences of opinion at the last moment. Forecasts of the reply published in Berlin declare that it will protest very strongly against accusations of cruelty and justify submarine warfare as a reprisal for starvation blockades and that it will indicate that Germany will not submit to a peace destructive of her future.

German Press Comments.

LONDON, October 19.
AMSTERDAM.—The articles in inspired German papers indicate that the German reply to President Wilson will invite further discussion. They declare that if President Wilson refuses enlightenment regarding enemy wishes, then the armistice must be regarded as synonymous with unconditional capitulation which Germany's military position does not justify.

Denmark's Claim.

LONDON, October 19.
COPENHAGEN.—In consequence of Germany's recognition of President Wilson's fourteen points the Danish Press, both ministerial and opposition, is publishing articles claiming reunion with the Schleswig compatriots of the Danes.

A German Protest and Threat.

Americanisation of Property.

LONDON, October 18.
WASHINGTON.—The Swiss Legation has handed to the Government a German note protesting against the Americanisation of German property and threatening reprisals.

President Wilson's Reply to Austria.

LONDON, October 19.
WASHINGTON.—President Wilson's reply to Austria draws attention to the fact that since his address on January 8th to the effect that people of Austria Hungary should be accorded freest autonomous development, the United States had recognised the Czechoslovak national council as a de facto belligerent Government and also justice of Jugo Slav national aspirations. He is therefore no longer at liberty to accept the mere autonomy of these peoples as a basis of peace, but is obliged to insist that they themselves should decide what will satisfy their aspirations and conceptions of their rights and destiny as members of a family of nations.

Austrian Internal Affairs.

Independence for Hungary.

LONDON, October 20.
AMSTERDAM.—A message from Budapest states that after Tizias speech address to King was read out declaring that the result of war endangered the throne and adding that Hungary must be completely independent Hungarian troops in view of danger of invasion must be brought back and foreign troops in Hungary must be withdrawn. Count Karolyi said that the public demanded an independent Hungary. He said that the monarchy's foreign policy was responsible for war by an ultimatum to Serbia. Muehlton Ex-director of Krupp's had told him that Austrian diplomats deliberated the text of ultimatum in the presence of Kaiser who declared that he would show the world that he was not a puppet and would strike terror into the universe. The Situation might have been saved in 1914 if Britain's proposals for a peaceable settlement had been accepted. Austrian Hungary might have concluded peace during war—times without number but preferred to follow Germany. There was he said a limit to loyalty to allies.

The Reichstag.

Forthcoming Meeting.

LONDON, October 19.
A message from Berlin states that the Reichstag will meet on October 22nd.

German Submarines.

LONDON, October 20.
MADRID.—Newspapers state that Germany has informed Spain that German admiralty has ordered submarines to return to other Bases immediately.

Federalisation in Austria.

Each Race its Own Government.

LONDON, October 18.
AMSTERDAM.—A decree issued by Emperor Karl proclaims the transformation of Austria into a federalised State, in which each race will have its own territory and own Government. The question of adding Austrian Poland to the Independent Polish State is being held in abeyance. The town of Trieste, with the surrounding territory, obtains a special position, of which no details are given, but apparently the door is left open for future negotiation with Italy. Countries under the Hungarian Crown are not affected by the decree, which concludes with a declaration, emphasising the need for union of all forces to reconstruct the country after the war. The existing institutions remain until legislation is completed.

Foreign Minister Resigns.

LONDON, October 19.
A Bale telegram from Vienna says that Baron Burian, the Austro-Hungarian Foreign Minister, has resigned.

Lost the War.

Premier's Frank Admission.

LONDON, October 19.
AMSTERDAM.—A telegram from Budapest says:—Speaking in the Lower House of the Hungarian Diet, Count Tizias the Premier said we must frankly admit that we have lost the war. Our task now is to get as advantageous a peace as possible.

Great Britain

German Reply Presented.

LONDON, October 20.
AMSTERDAM.—It is reported that the German reply to President Wilson was handed to the Swiss Minister in Berlin yesterday evening. In it Germany declared her willingness provisionally to stop submarine warfare in order to advance peace.

America

U. S. Army Maintenance.

Appropriation Bill Passed.

Rations for Rescued Belgian Civilians.

LONDON, October 19.
WASHINGTON.—The House of Representatives unanimously passed the six billion dollars Appropriation Bill to maintain an army of five millions. Senator Hoover announces that the Belgian Relief Commission has arranged with the British Quarter-Master General for twenty million emergency rations to be taken from the stores of the British army in Belgium for rescued Belgian civilians. The Commission is paying.

Russia

Operations in Ural Region.

Czecho-Slovak defeat Bolsheviki.

LONDON, October 20.
Shanghai October 12th.—In the northern Ural eight thousand Bolsheviki advancing on Ekaterinturg were severely defeated by Czecho-Slovak Siberian forces. A thousand were killed and three armoured trains captured.

Situation Growing Worse.

British Subjects' Flight.

LONDON, October 19.
Reuter learns that the situation in Russia is growing worse. Many British subjects have not yet been evacuated.

Grand Duke Nicholas.

At Kieff with Ex-Foreign Minister.

LONDON, October 19.
A wireless Russian message says:—It is reported from Kieff that Grand Duke Nicholas, ex-Generalissimo, has arrived there and that M. Sazonoff, ex-Foreign Minister has gone to Kieff.

Holland

Holland and Coal.

U. S. A. Offer.

LONDON, October 18.
THE HAGUE.—The United States Government has offered immediately to furnish Holland with at least one hundred thousand tons of coal monthly for a year or until after the war, provided Holland stops export of foodstuffs to Germany.

Balkan

Servians Occupy Kniajevatz.

LONDON, October 17.
French Eastern communique says:—On 18th the French and the Servians occupied Kniajevatz. Servians forced Bevan Pass north of Aleksinatz occupied Skobanjs west of Kruchevatz and reached Trestenik on South Bank of Western Morava. North of Novibazar the enemy is falling back on Kralievo. We are pursuing.

Western Front

Allied Successes.

Crossing the Aisne.

LONDON, October 19th—3.15 A. M.
Last night's French communique says:—West of the Oise, the first army again attacked this morning from Andigny forest to the river and gained fresh successes. It recaptured the village of Monnevret in the Forest of Andigny, of which we hold the Eastern outskirts. They advanced five kilometres in this region under very difficult conditions, and reached the outskirts of Hannappes, Grand verly and Noyales and captured the villages of Grougis, Aisonville and Bernaville in spite of furious resistance. Farther south the advance guards continued the pursuit between the Oise and the Serre. We advanced north of Sery-les-Méziers, the outskirts of Surfontaine, north of Neuville Capillon, nine kilometres beyond the confluence of the two rivers we occupied ten villages. Fifteen hundred prisoners have hitherto been counted. We crossed the Aisne on the front of five kilometres on both sides of Vouziers and obtained lodgment in the hills east of the village of Vandy. We captured several fortified farms taking several hundred prisoners. Farther east we advanced in the wooded region between Olizybe and Grandpre.

Enemy Thrown Back.

LONDON, October 19.—5.20 P. M.
A French communique says during the night our First Army continuing its victorious advance completed the task of throwing back the enemy who endeavoured to maintain at all costs his position on the west bank of the Oise. We have at present reached the canal from the east of the forest of Andigny to the north of Hauteville. We hold Hannappes, Tupigny and Noyales,

also the majority of the places bordering the canal. Since the opening of the battle in this region on October 17th, we have taken three thousand prisoners and captured twenty guns, considerable numbers of machine-guns and important war material including an entire munition train. On the Aisne front we have cleared the enemy from between the canal and the Aisne to the west of Attigny and have captured Ambly-Le-Haut taking prisoners.

British Aerial Activity.

LONDON, October 18.
The Press Bureau announces: The Independent Force on the afternoon of October 18th, attacked the railways at Metz Sablon, Bruts were observed on the railway workshops and railway triangle. All our machines returned. On the night of October 18th-19th we attacked the railways at Harreboung. Owing to weather conditions the results were not observed. We suffered no casualties.

Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, October 19, 2.15 A. M.—
Last night's American communique says:—Westward of the Meuse our advance continued. We took Satherville and entered the northern edge of Bois-de-Loges and captured Taina Farm westward of Grandpre after severe fighting. Eastward of the Meuse we repulsed a fresh attempt to drive us out of our positions in Bois Grande Montagne. The Americans participating with the British in the attack on Thursday southward of Le Cateau, penetrated two miles and stormed the Molain St. Martin river and Larre-De-Guise, taking 2,500 prisoners.

The Belgian Advance.

LONDON, October 19.—1.20 A. M.
Last night's Belgian communique says:—The British and the French this morning resumed their advance. The Belgians reached the general line Ostend-Oudenburg-Esteinghem-Varaenare-St. Andre St. Michel. Towards the east resistance was strong as the result of hand-to-hand fighting. We reached the eastern outskirts of Oostcamp and Raengbeek, capturing Moutroo Ebecke and progressed one and a half kilometre beyond. Two hundred prisoners were taken to-day. In advancing towards Bruges our cavalry took three hundred prisoners.

Enemy's Forced Retreat.

LONDON, October 19.—1 A. M.
Last night's British communique says:—The British and Americans continued their attack between Dohain and Le Cateau. Good progress was made in co-operation with the French on their right. Despite heavy resistance, we have once more driven the enemy from positions he took up. We have captured Wessigny and Ribeaupierre and have entered Hazoul, where fighting continues. We took over twelve hundred prisoners in these operations. Between the Sennee canal and the Lys the enemy's forced retreat continued. We have advanced five miles farther, despite considerable opposition. Horze's first army has completed the capture of Douai and has progressed eastwards on this front. We reached the general line Marquette En, Ostrevant Mauny Gersee-Fretin-Sainghin-Aacq Northward of Aacq General Plumer's second army are eastward of Roubaix and Fourcoing.

Stubborn Resistance.

LONDON, October 19.
A British communique says:—The day was marked by stubborn resistance on the line Bruges-Oostcamp-Wyngheue Oostcamp-Wyngheue Thieft-Oostroobek. We overcame resistance east of Oostcamp and Oostroobek. The Belgians, south-west of Bruges, made considerable progress, crossing the Bruges-Ostend canal at several points. Advancing northwards they occupied Oostcamp and reached the approaches to Bruges. The second British army improved its line south of the Lys and crossed the Oostrai-Moukeren railway at a number of points. The British, in the afternoon, occupied Roubaix and Fourcoing.

Further Progress.

LONDON, October 19, 1.25 P. M.
We made further progress north-east of Bohain capturing the village of Maxinghen and completing the capture of Ouzel. The advance continues northwards of the Sennee canal. We drove the Germans out of Emerchicourt and Pecquencourt and are making contact with the enemy east of Vred and Cattelot. Further north, we crossed the Marco river between Sainghin and Chereng, and are approaching Chereng.

Visit to Zeebrugge.

LONDON, October 18.
The Press Bureau states that British monitors on the 14th shelled the inland areas of the Belgian coast, but drew no reply, suggesting that the enemy had withdrawn their heavy batteries. British ships subsequently, under cover of smoke screen, while making reconnaissance in shore, were met with shells of all calibres from the coast, but no damage was done. Coastal motorboats visited Zeebrugge with a view of torpedoing Fryatt's steamer "Brussels" lying alongside the mole, aeroplanes co-operating. They dropped fires, afterwards bombing actively. Motorboats observed the wreck lying in fairway. Although the chances of failure were great owing to the shallowness of the water and narrowness of the opening, the motorboats fired torpedoes at a range of four hundred yards. Officers agree that a torpedo hit the "Brussels" in the stern. The remainder, in spite of gunfire, returned without suffering casualties.

How Ostend was Entered.

LONDON, October 18.
The Admiralty says:—Admiral Keyes reports that the situation between Newport and Ostend on the morning of the 17th was obscure. It seemed uncertain whether the enemy had withdrawn, and no fires had started either in Middelkerke or Ostend. A division of destroyers reconnoitred with aircraft assisting. They arrived at Ostend at eleven in the morning and the aeroplanes landed on the beach where large crowds of inhabitants were assembled. Admiral Keyes says:—"I entered the harbour in a whaler and landed at 11.30, meeting with a great reception. The enemy was not yet clear of the town, and a light battery Lecco opened fire on the ships, two shells falling on the beach close to the crowd. A heavy battery of four guns from the direction of Zeebrugge opened fire on the destroyers, and as it seemed possible that the presence of naval forces would lead to the bombardment of Ostend, or to more shells falling in the town and thus

endangering the lives of the civilians parading the streets, I decided to withdraw the naval force and not give the enemy excuse for firing towards Ostend. I re-embarked and the destroyers withdrew, heavily shelled, to just east of Middelkerke. Four motor launches remained at Ostend as inshore patrol. The inhabitants were nervous lest the Germans should return. The King and Queen of the Belgians expressed a wish to visit Ostend by sea or air. Owing to the difficulty of landing and the uncertainty of the situation, they proceeded on the British destroyer "Termagant" flying the Belgian flag at main to the vicinity of Ostend. They were received, on landing, with indescribable enthusiasm. They returned to Dunkirk ten at night. British naval forces were not damaged and suffered no casualties.

Desperate Fighting.

London, October 18. Reuter's correspondent at French Headquarters, wiring this afternoon, says:—The French re-attacked at dawn between Andigny Forest and the Forest of St. Gobain. They have taken Menoert, which is a third of the way across Andigny Forest with three hundred prisoners. The German retreat between the Oise and the Serre is evidently to forestall a turning movement. General Gouraud also re-attacked between Vouziers and Grandpre, while further north the Germans are fighting desperately to prevent crossing the Aisne canal.

American's Strategic Positions.

LONDON, October 18. Reuter's correspondent at American headquarters says: Along the American sector the Germans have nineteen divisions, being fifteen more than they had on September 26th. The Americans have now consolidated their strategic positions of Cote de Chastillon, from which the great mass of the German offensive positions, north-westward can be controlled.

Allies Enter Eclooe.

LONDON, October 18. AMSTERDAM.—The Allies have entered Eclooe. Six thousand Germans are shut in against the frontier.

German Destruction at Lille.

London, October 19. PARIS.—The Havas correspondent at Lille says the enemy yesterday bombed the town with long range guns. Before leaving the Germans destroyed the Municipal waterworks and the gas and electric installations and carried off all electric appliances. They perpetrated a hideous outrage on the female population forcing the women and young girls to undergo medical inspection on the pretext of safeguarding the health of the army. They carried off all accessories in the bank of Lille and robbed and pillaged in every direction destroying furniture and breaking open doors and ceilings.

Little Opposition in Flanders.

London, October 18. Reuter's correspondent at British Headquarters says:—The Allies are advancing in Flanders against very little opposition. The British second army is moving on the line running nearly north and south from Courtrai, while southwards the fifth army continues to push on the east of Lille. Yesterday's attack by the fourth army has swung the line forward through strongly defended positions in the direction of the main German retreat.

The Great Northern Drive.

London, October 18. Reuter's correspondent at British headquarters says:—The great northern drive has become mainly a question of keeping contact. Appreciable progress by the British and the French, pivoting on Le Cateau, would leave the Germans exposed on the flank. This would be fraught with the possibilities of a rout. Hence the strenuous resistance encountered by the British and Americans under General Rawlinson. The enemy's counter-attacks at Larde Molan, west of Ribesville and Lavalles Mulatored to very fierce fighting this morning, with weakened resistance, showing that the enemy's defenses was broken. We progressed satisfactorily. Our infantry gained the line of railway west of Queunoy. Patrols are reported to be through Queunoy itself. We are also on the west bank of the Deule and have made good advance, the Le Cateau region being well beyond Settle.

Important Ground Gained.

London, October 18. Reuter learns that the Belgians have occupied Blankenberghe. The French have captured Thiel and have progressed two thousand yards beyond. British cyclists have reached the outskirts of Mouseron, north-eastward of Tournai. Eastwards of Douai we are progressing along the road to Tournai and Valenciennes. The enemy is retiring northeast of La Fere. He is strongly resisting between Bruges and Courtrai.

Steady Movements.

London, October 19, 3 15 A. M. A French eastern communique says:—The movements of the Allies in Northern Serbia and on the frontiers of Montenegro continue according to plan.

Occupation of Zeebrugge and Bruges.

LONDON, October 20, 1-25 A. M. Last night's Belgian communique says:—Our troops on October 19th continued to pursue the enemy. They occupied Zeebrugge and Bruges passed Bruges Ghent canal and progressed towards Aelst.

Haigh's Dispatch.

LONDON, October 20. Haigh in a special dispatch detailing the operations of 27th and 30th American divisions operating with the fourth British army during the past three weeks, says that in the course of fighting they displayed soldierly qualities of a high order and materially assisted in the success of our attacks especially in breaking the Hindenburg line on September 29th when they fought with the utmost dash and bravery and captured Bellicourt and Noury and a number of prisoners.

Enemy Aeroplanes Shot Down.

LONDON, October 20.—3 50 A. M. Last night's American communique says:—West of Meuse there was heavy infantry fighting in loges wood and heavy artillery and machine-gun fire elsewhere north of Verdun. Americans co-operating with British north of Wassigny reached Sambre Oise Canal. Seventeen enemy aeroplanes were shot down in twenty-five combats yesterday.

British Advance.

LONDON, October 20.—12 30 A. M. Last night's British communique says:—British and American forces this morning operating in conjunction with French between Oise and the Cateau successfully renewed their advance. We reached the west bank of Sambre and Oise canal northward of Oise and took possession of high ground westward of Catillon. In the operations during the past three days in this sector Rawlinson's fourth Army has completed an advance of from five to eight miles across difficult country which the enemy defended with tenacity. Having driven the enemy on the first day of their attack from his strong positions on the right bank of Sambre river by a determined and persistent fighting they successfully cleared the whole of high ground eastward of river line, capturing many villages in the course of their advance with over five thousand prisoners and a number of guns. Enemy commenced to withdraw northward of Cambrai Savoy Road. We occupied Sauzeir progress was made towards Denain from south, northwards of Sambre canal we have already entered Denain and reached escaenden and Somaia.

On the left the eighth division has taken marches and during the past ten days in the course of an advance of over eighteen miles they have taken several hundred prisoners. Further northwards we steadily continued our advance and have reached general line of Chiez, Corbrioux, Bourghes, Elles, Templeuve southeastward of Roubaix Nechen.

Aviation.

We shot down three hostile machines and two were driven down out of control. Two British are missing. Our nightfliers despite mist dropped three and a half tons of bombs on railways and lines of communication. All returned.

Enemy Defeats and Allied Successes.

LONDON, October 20, 8 35 P. M. Last night's French communique says:—Enemy on the Oise front has been completely thrown back east of the river. The right wing of the first army is continuing pursuit between Oise and La Fere and has captured Rhamont and village Le Sec. Sixth army on Serre front attacked Hundingstallung between Pouilly and Sissonne Marbais and pierce this powerful fortification on a front of five kilometres shattering stubborn resistance and advancing twelve hundred metres taking a thousand prisoners. Enemy counter-attacks west of Barenton Brook were repulsed with heavy loss. Fighting was equally severe between Sissonne and Chateau Porcien. We made important progress by local attacks reaching Sissonne La Salverode and capturing several fortified works west of Chateau Porcien. We also attacked Hundingstallung and captured ridge north of Germainmont taking seven hundred prisoners. Battle in Voeuziers region continued all day most desperately on the hills East of Aisne. We captured Macquart farm hill 193 and East of Vandy captured and passed far beyond the village of chetres taking four hundred prisoners and ten guns. In the numerous airfights between Aisne and Argonne where German aircraft concentrated thirteen enemy machines were brought down.

Brilliant Advance in Flanders.

LONDON, October 20, 4 30 P. M. Last night's British Belgian communique says:—British Belgian and French armies commanded by King Albert to-day developed the results of the last six days. Belgians occupied Zeebrugge and Heyst and Stormed Bruges. Everywhere the Belgians crossed the Bruges Ghent canal. Their left has reached the Dutch frontier and their right Aelre halfway between Bruges and Ghent. The French carried Thult adjoining the high ground despite the stubborn resistance of the enemy who endeavoured to bar the way to Lys French line at the end of the day reached Hulla-vinoot and Wilaheko. The second British army completely cleared up Courtrai and advanced six kilometres east of Courtrai. Southwards they reached Courtrai Tournai road and although the enemy destroyed all communications they advanced almost to Scheld. Since the beginning of operations in Flanders a group of armies has advanced fifty kilometres on a front of sixty kilometres. Flanders coast has been completely liberated also the whole of the western Flanders.

Selle River Crossed.

LONDON, October 20, 1 5 P. M. The British communique says:—Early this morning we attacked, the enemy positions on line of Selle river northward of Le Cateau and crossed the river in spite of considerable opposition. Further north the advance continued. Yesterday afternoon and evening we completed capture of Denain and reached general line of Lavelay Wandigniea Hamage Brillou Bauvy. The enemy resistance is increasing on this front.

Enemy Counter Attack Defeated.

LONDON, October 20.—4 20 P. M. French communique says:—Yesterday evening enemy made two violent counter-attacks between Serre and Aisne one in region of Verucil and other north of St. Germain Mont were repulsed them and took prisoners. Enemy during the night vigorously reacted with artillery and machine-guns at different points on front.

German Brutality at usual.

PARIS.—It is stated that Germans have massacred forty divisions on a sixty kilometre front between Oise and Le Cateau. The Germans sacked Douai perhaps more completely than any other town. The contents of the houses were destroyed and many houses burned. All the shop windows were broken. The streets were strewn with furniture. Two thirds of the pictures in Museum are missing, the stained glass windows in the churches were broken and organ pipes wrenched off and flattered and sacred ornaments flung on flag stones.

(ASSOCIATED PRESS.)

Mr. Mahomed Ali.

ALLAHABAD, October 19. Mr. Mahomed Ali is making a representation before the Committee appointed to inquire into his case. He asked the permission of the Government to have legal assistance of Mr. C. R. Das. Permission having been given Mr. Das went to Chindwara and saw Mr. Mahomed Ali.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Congress Reception Committee's Resolution.

DELHI, October 10. At a meeting of the Congress Reception Committee held this evening the following resolution moved by Mr. Asaf Ali, was passed:—That in view of the emergency caused by Mr. Tilak's inability to preside at the forthcoming session of the Congress the question of vacancy be referred to the All-India Congress Committee in accordance with the directions laid down in article 23 of the Congress constitution. Further we strongly recommend the name of Sir Rabindranath Tagore for the consideration of the All-India Congress Committee for he is in our view most eminently fit for the ensuing occasion.

H. E. The Viceroy's Tour.

ALLAHABAD, October 19. The Viceroy is expected to arrive in Calcutta about the 6th December and to remain there for four weeks. Belvedere has been made ready for His Excellency's accommodation.

In view of the present agricultural situation the Government of the United Provinces has arranged for immediate distribution of teqavi on a liberal scale.

It has been decided with effect from the 2nd October 1918 the Indian Subordinate Medical Department shall be designated the Indian Medical Department.

Death of Dr. H. S. Deva.

POONA, October 19. The following resolution is passed by the Arogya Mandal Poona:—The Arogya Mandal (a Sanitary Association), Poona, is deeply grieved at the sad death of Dr. H. S. Deva, the originator, organiser and the first President of the Mandal. In him the Mandal lost a great supporter on behalf the Servants of India Society.

ALLAHABAD, October 19. Sir Sankaran Nair, Education Member, is expected at Allahabad to-morrow and will stay probably for two days.

The Franchise committees will visit Allahabad about the 11th November.

Rumours of Kaiser's Abdication.

LAMORE, October 18. The reports of the rumour of the abdication of Kaiser and of acceptance by Germany of President Wilson's terms coming in wake of celebration of Dusserah Festival has profoundly impressed the popular mind and people have been heard exclaiming at the sight of symbolical burning of effigy of Ravan the mythical Demon King of Ceylon, that modern Ravan is also being killed.

Most of the local Colleges and education institutions have been closed since Dusserah owing to the prevalence of influenza epidemic which has been exacting heavy toll here.

Loyalty Declarations Cancelled.

BOMBAY, October 19. A press note says:—His Excellency the Governor in Council has resolved to cancel the resolution of this Government (No. 49 of 6th January 1909) requiring all superior servants to make a solemn declaration of loyalty upon entering the service of Government. As a corollary to this decision the orders of the Government relating to the taking of similar declarations from teachers in aided schools and colleges are hereby cancelled simultaneously.

A Printer Sentenced.

BOMBAY, October 19. At the Mazagon Police Court before Mr. B. N. Athavle, 4th Presidency Magistrate, Khan Buhadur Jawaji Pettigara of the C. I. D. charged one Khandrao Vinayak Purandharao with printing for sale a book called "Mitravala Darpana" which contained highly objectionable passages. The accused was convicted and fined Rs. 75. All books were ordered to be destroyed.

DELHI, October 20. Influenza in acute form is reported at Delhi.

కావతను

నెలకు రూ 25 మొదలు రూ 100 వరకు శీతమునుండి కాకానర్సు కావతను. రూ 25, 50, 75, 100 ధరలకు రబ్బ వరకు. ఇతర విషయములకు అర్హులైన వారికి యుక్తము ప్రాసెస్ తెలిపినాము.
డా. భగవాన్ దాస్ చునిలాల్ అంబుకంపెని
269, వై. నాగజూరురోడ్డు, మదరాసు.

చిత్రామండలమహాసభ

—0—

తిరుతియందు గత 19, 20-వ తేదీలందు గూడిన చిత్రామండల సభాధ్యక్షులగు గా. కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారి ఆధ్వర్యకౌపన్యాసపు సంగ్రహము :

కలనామము, న్యాయసమ్యక్తములగు ఆంధోళనములు: న్యాయసమ్యక్తములగు ఆంధోళనముల ఫలితముగ దొరతనము వారియందు గౌరవభక్తి వములేమిటి మొన్న మొన్న జరిగిన కలనామము అల్లరులు కలిగినవని దొరతనమువారు ప్రకటనములయిన నిశ్చయపరుచుట నేను ఖండించ వలసియున్నది ఇది రాజకీయాంధోళనములవల్ల కలుగ లేదు. ప్రజల దుఃఖముల తీర్చి దొరతనము వారి నిశ్చింతయు ప్రజలలో జాతివర్ణవిభేదకలనామము పురికొల్పబడుట వీటిని కలిగించినవి. వంశపారవర్త్యముప్రజల గౌరవమునున్న న బడయుచున్న వారిని ప్రజల యుష్టమునండి తప్పించుచున్నములు సహజముగ అధికారులయందలి గౌరవమును భయము ను గూడ తగ్గించినవి. కలనమైన ఆర్థిక పరిస్థితులే వీటి దశాతులన వారు పద్ధతి కాంచిన లింగస్మరించునట్లున్నవి. కలకత్తాలో కలిగిన అల్లరులు రాజకీయసంస్కర్తల పనులవల్ల కలిగినవని వంగదేశపు దొరతనమువారు తిర్యగించకపోవుట వారి న్యాయ దృష్టిని నూచించుచున్నది చెన్నపురి దొరతనమువారి సర్వస్వము సేరమునలన న్యాయసమ్యక్తములగు ఆంధోళనములపై బడజేయుట తాముదూషణమునండి తప్పించుకొనుచున్న మొలైయున్నవి. ఏవిషయమునందైనను గౌరవములేమి ప్రజలు గందరగోళములు అకాంతి కలిగించునట్లు చేయసేరదు. ఇది ఖండింపబడుటకు వీలైనవిషయముని స్పష్టమగుచున్నను, కాంచిన కలిగించుటకు ప్రతివారును యత్నింపవలయును.

భూస్వాముల ఆర్థికపరిస్థితులు.

మన ఆర్థికపరిస్థితులగుర్చి గొంతసీపాలోచించి చూచి సంస్కరణప్రణాళికవల్ల సేమైన లాభముకలుగు సేమాచూచెదము. లక్షలకొలది ప్రజలను దరిద్రులుగ జేయుటయే బ్రిటిషు పరిపాలనమువారు హిందూదేశమునకు గావించినగొప్పనష్టము. భూమిపన్నులు హెచ్చింపబడినవి. పన్నులు వసూలుచేయుటకు నియమించబడినవారు సేద్యగాండ్రకు తృణమాత్రము విడిచివెట్టి తక్కినదంతయు వారివద్దనుండి వసూలు చేయుచు న్నారు. బ్రిటిషుపరిపాలనమునకుబూర్వముగూడ పన్నులు జరు చేయుట కిట్టియందొగలుండిరి కాని పన్నులు వసూలు చేయుటలో వారు కొంత దాక్షిణ్యములను గనబరచుచుండెడివారు. అప్పుడప్పుడు పంటలు పండక పోయినను పన్నులు మిక్కిలి విరివిగ చెల్లింపబడుచుండెను. భూమి పన్నులయందు కానననిర్మాణములకు గూడ సెట్టి అధికారమును లేదు. కార్యనిర్వాహకులవారు తమ యిష్టానుసారము పన్నులు విధించెదరు. సామాన్యపు భూస్వాములను గొప్ప గొప్ప భూస్వాములను ప్రాతివిధిప్రకారము పన్నులు చెల్లించి విజేతవస్తు మెరుగులు సౌఖ్యములు అనుభవించుటకు ఆపకలపాలగుట ఫలముగ గనపట్టుచున్నది. అపకృత పదార్థములవల్ల మనకు ద్రవ్యము వచ్చుచున్నది కాని మనము పూర్ణ సౌఖ్యము బొందుట కగత్యమగు విజేతవస్తు జాస్తీధరలకు తగునట్లుగ మన ఆదాయములు కల వాయని యాలోచింపవలెను. కిరసనాయలు, లేంపు, వస్త్రములు, కాగితములు వెన్నిల్లుమున్నగు సామానుల ధరలు నూటికి 2, 3, వందల చొప్పున అధికమైనవి ఇతరసామానుల ధరలు వైసామానుల ధరలకన్న జాస్తీఅయినవి. కాని అపకృత పదార్థముల ధరలు నూటికి 30, 50, కంటె సగముకా లేదు మనముకొనువిజేత వస్తువుల ధరలకు సరాసరిగ మనము విక్రయించు అపకృత పదార్థముల ధరలకూడ అధికమైనప్పుడు మాత్రమే మన ఆదాయములకు వ్యయములకు సరిపోవును. భారతీయులలో నూటికి 90 మంది వంతున వ్యయసాయమువల్లగాని వ్యవసాయపు కూలివల్లగాని జీవించుచున్నారు. కాబట్టి అపకృతపదార్థముల జాస్తీధరలవల్ల వారు బాధపడుట లేదుగాని విజేతములనుండి పంపబడు పకృతపదార్థముల అధికధరలవల్ల వారిదుమలపాలగుచున్నారు. హిందూదేశమునండి ఎగుమతిచేయబడుచున్న అపకృత జనపసాగధరలు కొలదిమాత్రముగ హెచ్చింపబడినప్పుడు విజేతములవారు దానిని బాగుచేసి తియారుచేసినప్పుడు తమభవ్యులలోగా నూటికి 50, 70 వంతున లాభములు పొందుచున్నారనియు కాబట్టి దొరతనమువారివిషయములో ప్రసేవించి రయతులు లాభములు గూడ వృద్ధిచేయువలసి నదని వంగదేశపు కానననిర్మాణసభాసభ్యులలో నొకరు సభయందు ప్రకటించిరి. సాధారణముగ మన

సభ్యులచే సుపపాదించబడు తీర్మానముల వలె నిదియు గూడ తిరస్కరింపబడినది. మనచే పండింపబడిన ఆహార పదార్థములు, ప్రత్తి, జనుమా మున్నగు పదార్థములను లోహదులను కొనుట కనేకమంది వచ్చునప్పుడు మనము కూడ మన పదార్థములను అధికధరలకు విక్రయింపవలెను. సామాన్య ప్రత్యేక సౌకర్యవిధానము (ఇంజీయలు ప్రిఫరెన్సుపాలిసి) విచ్ఛిన్నమైదుల మన సామానులన్నియు బ్రిటిషుదేశమునకు మాత్రమే పోవలయును. వాతచే వెచ్చింపబడు పదార్థములు పోగా మిగిలినవి మాత్రమే ఇతరదేశములలో విక్రయమునిమిత్తము పోవును. ఈవిధానము మనకు విశేషలాభమును కలుగజేయుదుగాన మనము దానిని గట్టిక ఆక్షేపణ గావించవలయును. కొన్నికొన్ని భాగములం దీవిషయము గూర్చి హిసస్యములు మాత్రమే బయలుపెడలి నట్లు నాకు తెలియుచున్నది.

బ్రాహ్మణేతరోద్యమము.

దేశమం దెల్లడలను జాతీయ ప్రాతినిధ్యోద్యమము యొక్క ఘోషము మ్రోగుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరోద్యమము, మహమ్మదీయోద్యమము మున్నగు ఉద్యమములు మనము చూచుచున్నాము. ఇకన్నియు ఆర్థికపరిస్థితులయొక్కయు ఆకటి పాధయొక్కయు ఫలితములు మాత్రమే. తమతమ సోదరులగు పొరుగువారు తమఆహారమును పడగొట్టుచున్నారని తప్పుఅభిప్రాయములే ఇంత అనుమానమునకు నెఱువ్వమనవలెను కారణములు. అనత్యైత్యతలంపులనుండి ఈ ఉద్యమములు మొలకెత్తినవి కాని కొంతకాలములో ఈ యోద్యమములన్నియు పరిమైనమార్గములో బడునని నామనో నిశ్చయము. తమ ఆస్తియు మనసన్నగ్ధలు అంతర్భాషియై దమ దుఃఖములకు నిజకారణమార్గమున తమ ఉద్యమములన్నియు తిరుగును. గృహకలతలుగాని రాజ్యములలోని కలనామముగాని భనవిహీనులగు చేయబడుటవలన కలుగును.

బ్రాహ్మణేతరోద్యమము బ్రాహ్మణద్యమమువలన కలిగినది కాదు కాని బ్రాహ్మణులు నిచ్చు జాతులవారికి విద్యాభివృద్ధిలు గలపకపోవుట హిందూదేశములో రెండు కలకల్లుల నుండి రాజ్యము చేయుచున్న బ్రిటిషు పాలకుల గూడ ఈ విధానములను సేర్పడునట్లును ఈ యోద్యమము ఏర్పడినది. నిజమైన స్నేహితుడు

కష్టకాలములందు ప్రజలు ఊరుకొన రీతియు

ఇతముందు కలుగు కరవులందు స్థితిగతులు పూర్వకాలపు కలవు కాలములందలి స్థితిగతుల వలె నుండవలయుమన మిదికలకు కష్టలార చూచియుంటిమి. ఆర్థికపరిస్థితులవలన ఆంధోళనములు కలుగునని రాజకీయజేత్రలచే నూచింపబడిన నూచనలు ఇంతలో వాటిల్లకుండునట్లు దొహదములు గావించవలసినదని ప్రతిపాదమును దొరతనము వారికి నలవలసినవలయును. ఇట్లొనర్చువారే చాలకాలము పిదపయైనను దొరతనముయొక్క మిత్రులని చెప్పవచ్చును. ఎవడైతే మిత్ర్యమును కలిగించు గృహేయమును అవరించి దానిని పూవురు ఆచరించునట్లు చేయునో అతడే ఆర్థికపరిస్థితి పరివర్తనమును అడచిచేయుటకు యత్నించినట్లు తెలంపబడును. తనదేవుడుకొలుకును అభివృద్ధికొలుకును హిందూదేశమునకే ద్రవ్యచగత్యమగునప్పుడు ఇంగ్లాండువంటి గొప్పదేశమునకు 21750 లక్షలరూపాయల నిమ్ముట కెవడైతే ఆక్షేపణ గావించునో అతడే మహాలక్ష్మనుకు నిజమైన మిత్రుడు. హిందూదేశభాగ్యము వంతను పోగొట్టుటకు తొందరపడునాతడు హిందూదేశములో బ్రిటిషు పరిపాలన సాగుదిలకు నిజమైన మిత్రుడా? రాబోవు విషయములను చక్కగ పరిశీలించు ఆర్థికజాభామంత్రి ఎన్నడును రెండవ వరము బాధ్యత తా నెప్పుడును వహించడు. కాని కాన్పియనందలి అనుద్యోగసభ్యులను ఇందులకు తెలలూగించి అతాధ్యత వారే వహించునట్లు చేయును.

ఇండియా, అమెరికా

ప్రజా ఇష్టానిష్టములను గ్రహించుటయొక్క ఇంతకంటెనిజమగున్యాయసమ్యక్తములగు సంస్కరణవిధానములనుబడయవలె నన్న మనజేత్ర స్థితిగతులను లోకముంతటను వెల్లడించుటలో మనము సిగ్గుచెందరాదు. ప్రస్తుతపు మహాసంగ్రామసంధి ప్రారంభమైనది గాన ప్రస్తుతము మనము పొందుచున్న కష్టములను బాధలను తొలగింపబడవచ్చును, యుద్ధమునకు అంతము కలుగ చేయవలసినదని జర్మనీ అమెరికాను కోరుట సరిగవచ్చును.

సర్వదేశీవిషయములు తగవులు పరిష్కరించుటలో అమెరికా దొరతనమువారును అమెరికా ప్రసిడెంటుగారును ఆగ్రమించు స్థలము అందఱకు తెలియును. హిందూదేశపు రాజకీయస్థితుల గూర్చి ప్రసిడెంటు విల్సనుగారును కొందఱు అమెరికనులును క్రద్ధ వహించెద రని తెలంపుట

దోషము కాదు. బ్రిటిషువారియందు సమ్యక్ములేదని చెప్పటకాదు. బ్రిటిషువారికి సహితము హిందూదేశక్షేమము ఇంగ్లాండుదేశక్షేమము తరువాతనే. నిరంతర ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయముతో నేకీభవించ దలంచినందున మోంటేగూ, మెయ్యు ఫర్డు ప్రభువుగార్ల సంస్కరణప్రణాళిక సంతృప్తికరముగ లేదు. ద్వార నుబ్రహ్మణ్యముఅత్యుయగారుచెప్పింట్లు మన మందరము న్యాయసమ్యక్తము లగు సంస్కరణములు స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము గల మొమొరాండమును దయారు గావించవలయును. దీనిని పార్లమెంటు సభవారికిని, బ్రిటిషుజాతివారికిని సమర్పించవలయును. దేశీయమహాజనసభ, ముస్లిములీగు, భారతదేశ ప్రజల తరపున ఈ మొమొరాండము సమర్పించబడవలెను. జిల్లామండలమహాసభలవారు సమావేశమై ఇట్లు గావించుట అగత్యమనియు తక్షణము గానించవలె ననియు జాతీయ మహాసభవారిని హెచ్చరించుచు తీర్మానములు తీర్మానింపవలెను.

వాత్సిక్యనిరోధము.

మనదుఃఖములు పాపబడుటకు గాంధీ, నుబ్రహ్మణ్యము అయ్యరుగార్ల వలె వాత్సిక్యనిరోధము బూనవలయును. ఈ యాధములేనియెడల పాలితుల మొరలు పాలకులచే పాలింపబడవు. అన్నితరగతులవారిని అట్టిపనికి సమకూర్చుటయే జాతీయమహాసభగాని ఇతరములగు రాజకీయసభలు గాని గావించవలసిన గత్యోక్తిప్రస్తుతమైనవి. కాని నామములు వారినై అధికారముకలిగియుండి వారిని కట్టుబాటులలో నుంచవలయును. ప్రజలకుతమనాయకులందునివ్యాధ్యముండవలెను. అది ఉన్నయెడల వారు ఏ యేర్పాటులనైనగావించగలరు ఇతరులు మనతో భిన్నాభిప్రాయములను కలిగియున్నారను కారణమున మనము వారిని కఠినతగా చూడగూడదు. వారిని నునము సహనముతో చూడవలయును.

వార్తావరణస్థితి

1918 సం॥ ఆక్టోబరు 21-వ తేదీ సోమవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు
జిల్లా ముఖ్య నగరములు	24 X ౧౦	24 X ౧౦	౧౮ X ౧౦	౧౮ X ౧౦	౧౮ X ౧౦
గోపాలపురం	89.9	71.1	...	80.70	87.47
వాల్తేరు	87.2	78.1	0.10	18.82	29.57
కాకినాడ	89.6	76.1	...	22.84	28.71
బందరు	88.8	74.2	0.25	27.62	30.29
గుంటూరు	94.0	72.8	0.58	19.87	28.20
నెల్లూరు	* 94.6	79.0	...	8.67	17.69
చంద్రాపూరు	* 92.2	75.9	...	14.56	23.71
మైదరాబాదు	* 92.5	70.0	...	17.61	28.68
అనంతపురము	95.5	77.0	...	12.78	20.67
బళ్లారి	94.5	72.7	...	10.75	16.51
కర్నూలు	95.6	75.0	0.40	18.05	28.44
కడప	* 97.6	77.4	...	12.62	24.48
పెంగుపూరు	88.0	67.2	...	22.14	29.66
కల్లూరు	* 95.0	72.0	...	16.51	28.82
నీలము	* 91.3	72.9	...	15.35	31.96
కోయంబుత్తూరు	* 89.5	72.7	...	9.52	14.01

పడమటితిరుమనందును కల్లూరుకమునందును వాయు భార మొకమోస్తరగ తగ్గి తక్కినవోట్ల మారలేదు. ఈ మార్పులవలన వాయువ్యాప్తియందు పరివర్తనము కలిగి రాజధానియందును, అఖ్యాతిప్రదక్షిణ భాగమునందును తూర్పు వర్షపు చిహ్నములు మాములు స్థితికిరచ్చివి. వాయుభారము నందలి విపరీతపుస్థితి అఖ్యాతిపు తూర్పుభాగమునందు కంటె పడమటి భాగమునందు యెక్కువకలదు. ఇట్టి స్థితిగతులు వర్షానుకూలముకావు. ఉత్తర, ఈశాన్యముఖముగ వాయువు దక్షిణభాగపు చివరను వీచుచున్నది. ప్రస్తుతము వాయుగతి నుండముగ నున్నది. మధ్యమొడ్లస్థితి కొద్దిగ తక్కువ. రాజధానియందంతటను పగటివేడియు, రాత్రివేడియు మాములు కంటె అదనముగ నున్నది. రాత్రివేడి చాల ప్రాంతమునందు రెండు డిగ్రీల వరకు ను యెక్కువక నున్నది. వాయువునందు అద్భుత మామూలుకంటె తక్కువ. కొండప్రాంతమునందు తప్పు మరియెక్కువైన విశేషమైన మబ్బులేదంతయు లురిమి పడవటితిరుమనందును కొండలందును, పర్వితూర్ణముండలములందొక భాగమునందును కొన్ని జల్లులు పడినవి. నిన్నటికంటె స్థితిగతు లనుకూలముగ మారుచున్నవి. కాని రాబోవు 24 గంటలలోను వాయుస్థితియందు విశేషమైన మార్పు కలుగదు.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

వెల స్వల్పము!

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!!

గుణముధికము!!!

పంచభౌషణ చూచికొనిన

మోసము కలుగదు.

అమృతం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

తలనొప్పులమాన్యుక. వాయువుపోట్లబొపుక. పొన్నపునొప్పుల బొర్రవోలుక. పొట్టును బోగొట్టుక. ఇవి యవి యననేల సకలవిధమైన నొప్పులకు సంతోషింపవలెననిది. వసుమతికలచే హిందూజాతీయందు తయారు చేయబడు మంచిమందు. దీనిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వేలవేల యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను విక్రయగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగుగడ్డ, దురద, ఉంగరములవంటివట్టు, రసికాయట, కెండుక లూడిపోవుట నొడలగు చర్మరోగములను నాశనము చేయుగలదు. రాజారాణి బొమ్మను చూచికొనుట నుంచిది. వెల 0-6-0 ల మాత్రమే.

మోహినీ తైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. రేతులములు నూనెలగు సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

పంటి నొప్పులకు దివ్యవధనక; నువాసనకలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. దబ్బి 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 లు.

అమృతం జముడిపో,

6, తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

109, ప్రేరికోట్ట, పోస్టు, బొంబయి.

AWARDED GOLD MEDAL

490

IN THE BARODA EXHIBITION For its Sweet Lasting & Delightful Smell

TO THE WORLD-RENOUNED

OTTO PARASTAN (REGD.)

Therefore, please just try and enjoy.

Prices: 1/2 oz. 1 dram. 1/2 dram. Card. 2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0

Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.

—O—

ALSO, PLEASE TRY OUR

PARASTAN HAIR OIL (REGD.)

Free from mineral oils. Best for the Hair.

Prize Re. 1, and Postage Extra.

ample Free on sending 1 anna postage Stamp.

The Parastan Perfumery Co.

No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

మలయ చందనము

(1251) సెక్రెటరీ మనకు మౌఖికము

మందు పుచ్చుకొననున్నట్లు ఎవరికి

తెలియదు. పత్రము లేదు. పిచికారీ

మాన్యుకు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. రుద్ర

మైన మామలయచందనము ఎటు

తెలుపు, పచ్చ అను మాడు విధము

సెక్రెటరీ మాడు పూటలలో మాన్యుకు. దబ్బి 1-కి 2-0-0

గంధర్వపార్శ్వ, రాజమండ్రి.

అమృతార్ణవ అవశేషము.

అవశేషము రక్తమందున్నచేసి పిర్వమును హెచ్చించి

తి బలమును కలిగించి యున్నవేమనము చేసి చేతి కాలి

మంటల పోగొట్టును. మెడనును చల్లచేసి శరీరమునకు

తేజస్సును కలిగించును. పిర్వతయ, భేదల, తలనొప్పి,

రొమ్మపోపు మొదలగువానిని రక్తక నివారించును.

విధ అర్థమును దబ్బి 1-కి రూ 2-0-0-0.

వైద్యకాశ్రమి మునిశంకర్ గోవింద్రి,

అరంకన్గూ కోమధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపల్ యావారు పల్లికు వర్షువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

పోల్ వంజల్లు:—ది పోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్,

తపాలపెట్టె నెం. 55కి రు,

388

మదరాసు

వై కామోజెమకో గోరునప్పను ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ్య, నానాభూషణము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్ర, శాస్త్రము, భూతజైత్రము, యంత్రములు, సమరికావారి చీట్లు, శక్త తమాషాలు వివిధ విశేషవిధములు గలవు. ఇంతగాక గోసమయి మామమతములు, మామిడిపెట్టును పుట్టించుట, జీవములో నుమాచునుట, శరీరము లేని తలకాయ చేతి మాట లాడించుట, భూమిపై గలవ ఎత్తువ గాలిలో మనుష్యుని విరాధారముగా నింపుట మొదలగు వివిధములు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అభ్యుదయముగా వేలవేల రోజులవరని గ్యారంటీ ఇచ్చుచున్నాను. దీనివెల 4 రూలు పి ఆర్. జనార్దను నాయుడు, చంగోట (గుంటూరు జిల్లా)

మేలైన మల్లులో వేసిన 1241

మధుర బుట్టాచీర; చాయకు గ్యారంటీ.

చీర 1-కి కొనుపారికి ఎలక్ట్రిక్ ఉంగరము ఇవ్వాను.

చీర మూర 16, వెడల్పు 2 1/2, చీర 1-కి బ్రయం రూ. 4-8-0

బందలు దవనకొడి చీర 1-కి 4-8-0

వైకామూర్ బాలామణి మామిడికాయ చీర 1-కి 4-8-0

హోంరూలు పచ్చతెండవాళం చీర (18 మూరలు) 1-85-8-0

హోంరూలు సాదా చీర 1-కి , రూ. 10-0-0

లెంపకూరు పట్టుముండ్లి (మామిడిమాంబ) 8-0-0

దబ్బి. ఆర్. ట్రంప్ అండుకో, 24, బందపల్లి, మద్రాసు.

301 పాళ్ళపు వేంకటాచల 59%

పండితులవారి సిద్ధాపథములు.

లోకమునుమార కస్తూరిమాత్ర ల విప్లవజనన వ రి కిం పు మ.

ప్రతి వర్తమానను లక్షలకొలది సీమలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియానా మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలీజ్, నెదర్లాండ్, గోవా, ఫీజి, విటెడ్, ఈస్ట్రీయా, మున్ను ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపథమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

విశేషము "ఒకేయొక లోకమునుమార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మీ యింటునున్న యెడల. మాటికి కైన్యము సమయమును, నిశ్చించి, మొరపెట్టుకొనుట కప్పిపోవును. కీతలము, కీతవాతము, లక్షణము, సూర్యవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి, బలహీనత, అనానోగ్యము, చెడ్డనీటిసంధి గలగు వికారము చిన్న చిడ్డలకు గలగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మయి-వనక రోగములును, ఈ సిద్ధాపథ ప్రసనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలగును.

వైద్యకాలలో న శరవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలకముండియె యావధములను కైన్యము చేయుచుందురు.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాయందును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుబంధపత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడి యుండును. 260 మాత్రము సీసా 4 ఆకా లు, మాత్రమే.

6 సీసాల లోకసారి తెప్పించిరిని సహల భిచ్చుకోలేరి రూ 1-3-0

12 సీసాల లోకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాల లోకసారి కొనిన 5-0-0

పచ్చ సురోగములకు నూవట్ల అయ్యార్య

దీనిని సిద్ధాపథములు పొరవును.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సీతా గామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యె దాంద్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంహార్యులు, సభాగ్యులు, యువశ్యాస ములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు.

వెల రూ 1-8-0. పోస్టేజీతో.

అంధ్ర ప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాస.

విప్లవజా చక్రని గ్రంథము. వెల రూ. 8-0-0.

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టాఫీసు 212, బదకాసు.